

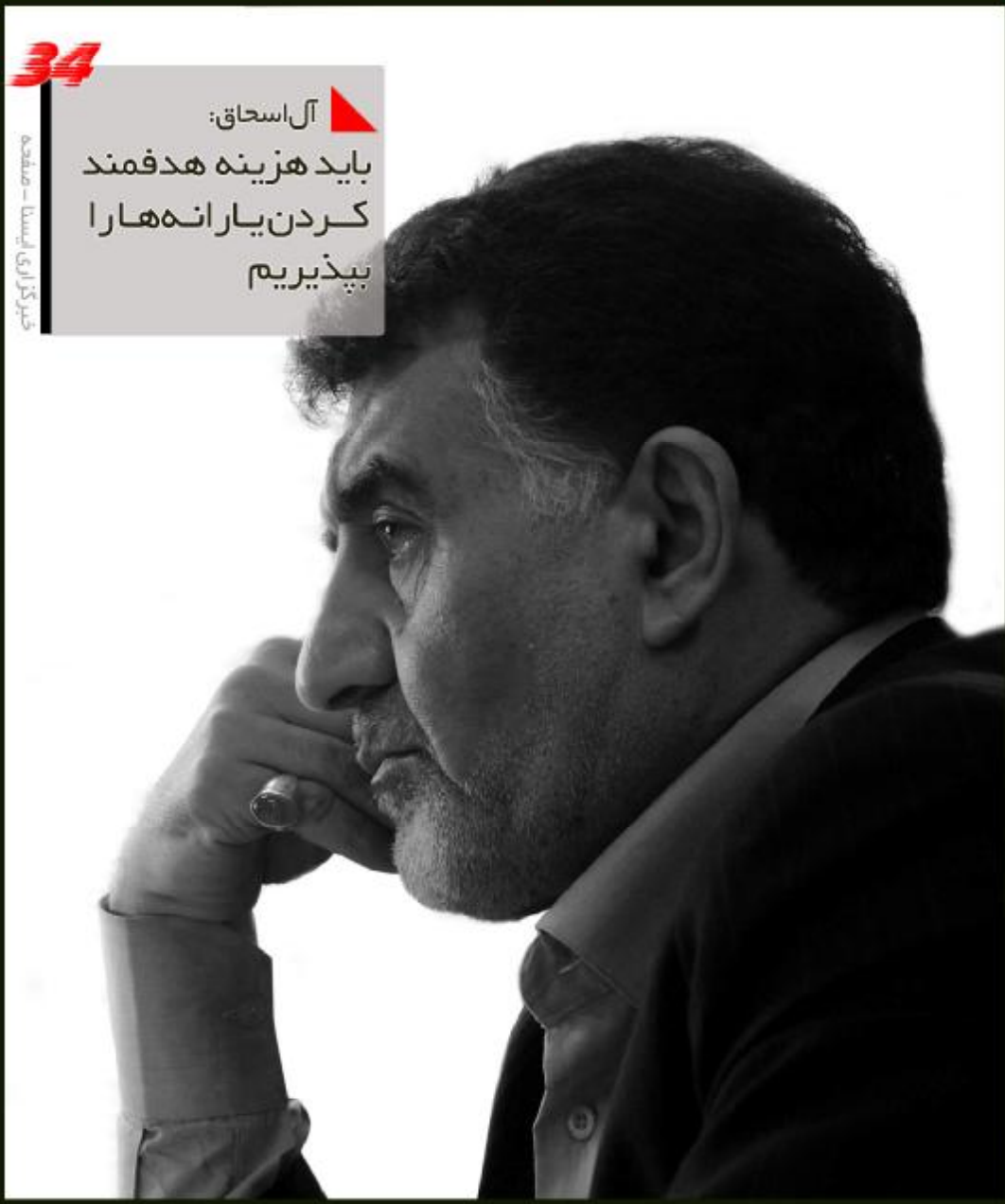

34

دیرگزاری ایستاد - صفحه

آل اسحاق:

باید هزینه هدفمند
کردن یارانه‌ها را
بپذیریم

اعتماد:

ورود شورای امنیت ملی به هدفمند کردن یارانه ها
همزمان با سفر اردوغان به ایران پیش بینی می شود؛ احتمال میانجیگری ترکیه میان واشنگتن و تهران
دادستان تهران در گفتگو با خبرنگاران خبر داد: شکایتی از موسوی و کروبی نرسیده است

ایران:

سرپرست وزارت رفاه؛ یارانه نقدی خانواده ها ماهانه پرداخت می شود
آغاز به کار نخستین بورس نفت در کیش
با پیروزی بر تراکتور؛ پرسپولیس به صدر جدول نزدیک شد

ابرار:

آغاز موج دوم آنفلوآنزای نوع A در کشور
دادستان تهران: شکایتی علیه موسوی و کروبی دریافت نکردیم
احمدی نژاد: ساختن آینده از طریق مهرورزی امکان پذیر است
وزیر امور خارجه: به زودی به پیش نویس سوخت راکتور تهران پاسخ می دهیم

اسرار:

کواکبیان: فتنه گر کسی است که آتش اختلافات را شعله ورتر سازد
با اعتماد کامل تهران به مسکو: ایران آماده خرید سوخت از روسیه
مقام معظم رهبری: حج باید مظهر عزم راسخ امت اسلامی در مقابل هر اقدام تفرقه افکنانه باشد

ابتکار:

سخنان جدید دادستان تهران درباره مسائل قضائی حوادث اخیر: شکایتی علیه موسوی و کروبی دریافت نشده
حداد عادل: چیزی به نام وحدت ملی مطرح نیست
علی کردان: من سخنگوی احمدی نژاد نیستم

اطلاعات:

اختصاص 450 میلیارد تومان برای بازسازی بافت های فرسوده
رهبر معظم انقلاب در دیدار کارگزاران فرهنگی و اجرایی حج: حج باید مظهر وحدت دنیای اسلام باشد
ایران به مقام نخست المپیاد جهانی نجوم رسید

تفاهم:

انتقاد رئیس کمیسیون اصل 44 مجلس از شیوه خاص خصوصی سازی؛ اقتصاد در دست دولت باقی می ماند
رئیس کل بانک مرکزی: پول درشت عامل تورم نیست
پاسارگارد برترین های کنکور را بورسیه کرد

تهران امروز:

تهران میزبان لشکر دیپلمات ها

36 میلیون ایرانی؛ ماهی 27 هزار تومان

جام حج:

در دیدار با کارگزاران حج مطرح شد؛ انتقاد رهبر انقلاب از برخورد سعودی ها با شیعیان
ایران صاحب بورس بین المللی نفت شد
180 میلیارد تومان جریمه رانندگی ایرانیان در شش ماه

جوان:

رهبر معظم انقلاب با اشاره به اقدامات تروریستی در ایران، عراق و پاکستان؛ اقدامات خونین دشمن برای ایجاد تفرقه است
پیش نویس وین نهایی نیست؛ همه گزینه های سوخت هسته ای روی میز ایران است
ابهامات فراوان درباره سفر خارجی 60 روزه مهدی هاشمی

جمهوری اسلامی:

وزیر جهاد کشاورزی: یارانه بخش کشاورزی در طرح تحول حذف نمی شود
انتقاد شدید آیت الله مقتدایی از صدا و سیما
مراسم بزرگداشت شهدای وحدت برگزار شد

جهان صنعت:

وزیر اقتصاد در افتتاح معاملات بین المللی فرآورده های نفت: باید الزامات رقابت را بپذیریم
ابهام در چرایی تعطیلی و بازگشایی ناگهانی؛ تعطیلی نمایشگاه مطبوعات به خاطر لولای در
محمد رویانیا: سبد سوخت خودروها تعیین شد
کاهش صادرات انار به نفع ترکیه تمام شد
40 درصد موتورسواران گواهینامه ندارند

حمایت:

مقام معظم رهبری: دولت سعودی با اهداف آمریکا و سرویس های جاسوسی مقابله کند
مذاکره سوئیس و ترکیه برای انتقال گاز ایران به اروپا
جاسوس سابق سیا: آمریکا با گروهک تروریستی جندالله در ارتباط است
تعطیلی بیش از سه مدرسه در شهرستان های تهران به دلیل شیوع آنفلوآنزای نوع A

حیات نو:

رکورد های دست نیافتنی در دولت نهم به ثبت رسید؛ کاهش تولید نفت و افزایش واردات
به دلیل پنخش بازی ایران - گامبیا؛ فیفا تلویزیون ایران را متهم کرد
مروری بر عملکرد وزارت علوم؛ غلبه گرایش سیاسی بر رویکرد علمی

حزب الله:

رهبر معظم انقلاب: اهانت به شیعیان در مراسم حج در جهت اهداف آمریکا است
ایران دارای بیشترین تعطیلات رسمی
ممنوعیت فعالیت برون مرزی برای معتمد آریا

خبر:

مقام معظم رهبری: در حج باید نسبت به رفتارهای تفرقه افکنانه حساس باشیم
کارت خبرنگاران سیما باطل شد؛ برخورد فیفا با سرقت تصویری تلویزیون
کرد زنگنه: پس از حذف یارانه ها، دولت دیگر نباید قیمت گذاری کند

خراسان:

رهبر انقلاب: در حج باید نسبت به کارهای خلاف وحدت اسلامی حساس بود
رئیس جمهور خواستار بررسی واگذاری شرکت های دولتی توسط شورای رقابت شد

بورس بین المللی محصولات نفتی و فرآورده های پتروشیمی در کیش افتتاح شد

دنیای اقتصاد:

با یک سال تاخیر آماده شد؛ سند رسمی از وضع اقتصادی

پول آمریکایی باز هم ارزان شد؛ پول اروپایی 1/5 برابر دلار

زمزمه واردات خودروی هیبریدی

حداقل عادل هم خواستار «یارانه نقدی» برای همه شد؛ خطر فساد در تقسیم نامساوی پول

سیاست روز:

مجلس برای دولت شرط گذاشت؛ گرانی برق در گرو کاهش تلفات شبکه ای

رئیس پلیس راهور تهران در بازدید از غرفه سیاست روز خبر داد: کاهش 27 درصدی تصادفات در شش ماهه اول سال

مقام معظم رهبری: اقدامات خونین در کشورهای اسلامی با هدف ایجاد تفرقه است

فرهنگ آشتی:

گزارش اختصاصی فرهنگ آشتی از مشکلات بیماری های خاص؛ داروهای تالاسمی و هموفیلی سر در گم راهروهای بودجه

بهمنی اعلام کرد: خدمات واسطه گری پولی ممنوع شد

دادستان تهران: شکایتی علیه موسوی و کروبی دریافت نکردیم

فرهنگستان:

با وجود انتقاد اصناف؛ دریافت مالیات بر ارزش افزوده آغاز شد

ایران بزرگترین مصرف کننده مواد مخدر

حفظ میراث فرهنگی به بسیج واگذار شد

محمود دولت آبادی: تهدیدهای مداوم، علت نفرت ایرانی ها از غرب است

ترکیه به دنبال میانجیگری بین ایران و آمریکا

کارو کارگر:

رهبر انقلاب در دیدار با کارگزاران حج: حج باید مظهر عزم راسخ امت اسلامی مقابل تفرقه افکنی در دنیای اسلام باشد

مرکز آمار: 45 درصد شاغلان بیش از استاندارد کار می کنند

رئیس کل بانک مرکزی: پرداخت سود بالا به سرمایه گذاران را تضمین می کنیم

کیهان:

تسهیلات جدید دولت برای جایگزینی 40 هزار تاکسی فرسوده

رهبر انقلاب با اشاره به اقدامات خونین در پاکستان، عراق و شرق کشور تأکید فرمودند: تفرقه میان مسلمانان هدف عملیات تروریستی در منطقه

رئیس جمهور: شهرستان ها صاحب رصدخانه می شوند

همشهری:

رهبر معظم انقلاب با اشاره به رویدادهای جاری جهان اسلام: حجاج نمی توانند بی تفاوت باشند

ادامه بزرگراه یادگار امام دوطبقه می شود

اظهارات متناقض درباره آنفلوآنزای نوع A در مدارس

هدف و اقتصاد:

بهمنی اعلام کرد؛ ممنوعیت خدمات واسطه گری پولی؛ دریافت چک یا سفته برای ارایه وام ازدواج ممنوع است

دولت به تامین اجتماعی اعتبار داد؛ اختصاص 3900 میلیارد تومان برای افزایش حقوق بازنشستگی

در غیاب وزیر نفت و با افتتاح تالار بورس نفت کیش؛ استارت حضور ایران در بورس های بین المللی زده شد

اسپانیا بزرگترین صادر کننده زعفران ایرانی

تقویت رقابت پذیری در تولید

مالزی، هند، کره، ترکیه، چین کشورهایی هستند که اصلاحات اقتصادی خودرایاهمزمان با ایران و یا حتی بعد از ایران آغاز کرده‌اند. با این حال هم‌اکنون به مرحله‌ای از توسعه دست یافته‌اند که موجب حسرت ما شده است. آنان در فرآیند توسعه چه مسیری را انتخاب کردند و براساس چه مبانی ای پیش رفتند که باعث شده بسیاری از بازارها را تسخیر کنند اما ما اکنون نه تنها به چنین موفقیتی دست نیافتیم بلکه آهسته آهسته در حال واگذاری بازارهای داخلی خودمان نیز هستیم. تئوری‌های اقتصادی فراوانی در این خصوص مطرح شده است و بعضاً اقتصاددانان با دیدگاه‌های متناقض درصدد راه‌حلی برای خروج از بن‌بست توسعه نیافتگی برآمدند. میان مباحث مطرح شده دو دیدگاه بسیار حائز اهمیت و حتی به عنوان کلید معمای توسعه نیافتگی وارد ادبیات اقتصاد شده که در حقیقت بیانگر رابطه توسعه اقتصادی با تجارت خارجی است. بر همین اساس گروهی از اقتصاددانان توسعه بر این باورند که تجارت آزاد خارجی نقش مثبت در رشد و توسعه کشورهای جهان از جمله کشورهای در حال توسعه دارد و گروه دیگر براین عقیده‌اند که تجارت بین‌الملل نمی‌تواند محرک قوی برای رسیدن به رشد توسعه کشورهای در حال توسعه باشد. چکیده این نظرات در راهبرد جایگزینی واردات و راهبرد صنعتی توسعه صادراتی متبلور شده است. تجربیات کشورهای فوق‌الاشاره و برخی دیگر حکایت از آن دارد در عین حالی که بسیاری از این کشورها ابتدا سیاست درونگرا را انتخاب کردند و اولویت نخست شان راهبرد جایگزینی واردات بود با این حال پس از گذراندن دوران گذار، هنگامی توانستند خود را از مدار توسعه نیافتگی نجات دهند که راهبرد صنعتی توسعه صادرات را برگزیدند. به عبارت دیگر کشورهای نوظهور در عرصه اقتصاد به طور توأمان و البته با ویژگی‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی راهبردهای تجاری را متناسب با کشورشان انتخاب کردند و البته آنچه موجب شد شکوفایی اقتصادشان نمایان شود اولویت دادن نگاه برونگر و مراودات با اقتصاد بین‌الملل بود. با این حال اقتصاد ایران در دوران‌های گذشته چه کرده است که هنوز با سرعت لاک پشتی پیش می‌رود و چرا با وجود این همه منابع سرعت رشد و توسعه کند است؟ تا قبل از انقلاب سیاست راهبرد تجاری ایران بر مبنای توسعه صنعتی با راهبرد جانشینی واردات بوده است. این را می‌توان از اسناد برنامه‌های عمرانی اول تا پنجم استخراج کرد. بعد از انقلاب و پس از جنگ به جز برنامه اول سایر برنامه‌ها به صورت ناقص، گرایش به راهبرد برونگرا یا توسعه صادرات بود. با این حال پس از گذشت 4 برنامه هنوز افق روشنی دیده نمی‌شود و با وجود اینکه جهش مناسبی در صادرات غیرنفتی اتفاق افتاده است اما تا تسخیر بازارها و حضور پایدار راه درازی در پیش است. حتی اگر امروز هم غفلتی صورت پذیرد همین صنایع و تولیدات نیز در بازارهای داخلی با مشکل روبه‌رو می‌شوند و توان مقاومت نخواهند داشت. حقیقت آن است

که این راهبردها دارای فلسفه وجودی مشخص هستند و هر کدام در شرایط خاص پاسخگو است. هر چند الآن بسترهای تولیدی در کشور قوی است و محصولات داخلی از رشد مناسبی برخوردار است اما اگر قرار باشد در بازارهای جهانی عرض اندام کنند باید قدرت و توان رقابت نیز داشته باشند. به عبارت دیگر این توانایی در آنها وجود داشته باشد که بتوانند از تمام ابزارها برای حضور مؤثر و پایدار در بازارهای بین‌المللی استفاده نمایند. متأسفانه تولیدات داخلی قادر به رقابت در بازارهای بین‌المللی نیستند و تا زمانی که این امر میسر نشود نمی‌توان انتظار داشت که راهبردهای تجاری پاسخ مناسب دهند.

ضرورت اتخاذ سیاست‌های مکمل لایحه یارانه‌ها

حمید زمان‌زاده: 1 - با ارائه لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها و پیگیری آن در مجلس، بحث یارانه‌ها و به طور مشخص یارانه‌های انرژی وارد مرحله جدیدی شده است. اثرات منفی روانی ناشی از اجرای لایحه در سطح اقتصاد کلان، یکی از دغدغه‌های فعالان بازار بوده است. اما از آنجا که بر اساس تصویب مجلس، فرآیند آزادسازی قیمت‌ها به صورت تدریجی و در یک دوره پنج ساله انجام خواهد گرفت، اثرات روانی، نگرانی‌ها و نااطمینانی‌های فعالان بازار ناشی از شوک افزایش یکباره و جهشی قیمت‌ها به مراتب کاهش یافته و انتظار می‌رود نگرانی‌ها از بی‌ثباتی اقتصاد کشور به دلیل شوک بزرگ و ناگهانی آزادسازی قیمت‌ها به تدریج فرو نشینند. در واقع فرآیند تدریجی و گام به گام آزادسازی قیمت‌ها در دوره پنج ساله، موجب می‌شود تا اقتصاد کشور فرصت کافی برای تعدیل و هضم و جذب آزادسازی قیمت‌ها به خصوص حامل‌های انرژی را بیابد و دوره انتقال را با ثبات و آرامش بیشتری طی کند. اجرای لایحه علاوه بر اثرات مثبتی که در پی خواهد داشت، می‌تواند منشا اثرات منفی بر اقتصاد کشور در کوتاه‌مدت شود. تخفیف این اثرات منفی، نیازمند اتخاذ سیاست‌های مکمل در دوره اجرای لایحه توسط دولت می‌باشد. 2 - همه اقتصاددانان کشور می‌دانند که اصلاح نظام پرداخت یارانه‌ها، اقدامی ضروری و گریزناپذیر برای اقتصاد کشور است. آزادسازی قیمت کالاهای یارانه‌ای می‌تواند منشا اثرات بسیار مفیدی برای اقتصاد کشور به خصوص در بلندمدت شود که مهم‌ترین آن، اثر مثبت افزایش کارایی و بهره‌وری اقتصاد کلان است. آزادسازی قیمت کالاهای یارانه‌ای اعم از حامل‌های انرژی، موجب شفافیت بیشتر قیمت‌ها در بازار و در نتیجه بهبود خاصیت علامت دهی قیمت‌ها در اقتصاد کشور خواهد شد. بر اساس مبانی علم اقتصاد، روشن است که این امر موجب بهبود تخصیص منابع در سطح اقتصاد ایران گشته و کارایی و بهره‌وری را هم در بخش تولید و هم در بخش مصرف اقتصاد افزایش داده و از اتلاف منابع جلوگیری خواهد کرد. بنابراین آزادسازی قیمت‌ها از طریق کاهش اتلاف منابع و افزایش کارایی و بهره‌وری در سطح اقتصاد کلان، موجب تقویت روند رشد و توسعه اقتصاد کشور خواهد شد. 3 - اما اجرای لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها، علاوه بر اثرات مثبتی که برای اقتصاد کشور به خصوص در بلندمدت دارد، در کوتاه‌مدت نیز در بر دارنده تبعات و هزینه‌های سنگین برای اقتصاد ایران است. این هزینه‌ها عمدتاً از دو ناحیه است: الف) هزینه افزایش تورم در کوتاه‌مدت و ب) هزینه تضعیف تولید ملی و گسترش بیکاری در کوتاه‌مدت. الف. هزینه افزایش تورم در کوتاه‌مدت: آزادسازی قیمت کالاهای یارانه‌ای، علاوه بر تغییرات بزرگ در سطح قیمت‌های نسبی در اقتصاد کشور، موجبات جهش در سطح عمومی قیمت‌ها و بنابراین

افزایش تورم در دوره اجرای لایحه را فراهم خواهد آورد. اما در مورد میزان افزایش تورم عموماً اغراق شده است و هراس و وحشتی بی‌اساس همه مردم از جمله طیف‌هایی از اقتصاددانان را در بر گرفته است. هشدار در مورد تورم‌های بسیار بالا توسط اقتصاددانان، عمدتاً از ناحیه همان خط‌مشی فکری اقتصادی در کشور اعلام می‌شود که با ارائه طرح تثبیت قیمت کالاهای اساسی در مجلس هفتم، ماده سوم برنامه چهارم اقتصادی را از حیز انتفاع ساقط کردند و در نتیجه با ایجاد شکاف سال به سال در حال گسترش میان قیمت‌های واقعی و یارانه‌ای، مشکلات امروز را رقم زده‌اند. ب) تضعیف تولید ملی و گسترش بیکاری در کوتاه مدت: همانطور که از مفاد لایحه بر می‌آید، قرار است که در یک دوره پنج ساله و به طور تدریجی، قیمت کالاهای یارانه‌ای، افزایش یافته به نحوی که شکاف میان قیمت‌های یارانه‌ای و واقعی حذف گردد. بخش اعظم کالاهای یارانه‌ای مورد نظر، یا صرفاً به عنوان نهاده‌های تولید صنعتی مورد استفاده قرار می‌گیرند یا علاوه بر مصرف نهایی توسط خانوارها، به عنوان نهاده تولید صنعتی نیز مورد استفاده قرار می‌گیرند. افزایش قیمت این کالاها به عنوان نهاده‌های تولید، به طور مستقیم بر هزینه تولیدکنندگان داخلی، البته بسته به نوع صنعت، به درجات مختلف اثر گذاشته و هزینه‌های تولید را افزایش می‌دهد. این افزایش هزینه‌ها در کوتاه مدت، توان رقابتی تولیدکنندگان داخلی را در برابر رقبای خارجی هم در بازار داخلی (در برابر واردات کالاها) و هم در بازار خارجی (برای صادرکنندگان)، تضعیف خواهد کرد. در نتیجه در کوتاه مدت، اجرای لایحه یارانه‌ها می‌تواند موجب تضعیف تولید صنایع داخلی و گسترش بیکاری شود. 4- روشن است که افزایش تورم از یک طرف و تضعیف تولید ملی و افزایش بیکاری از طرف دیگر، هزینه بزرگی در شرایط حال حاضر اقتصاد کشور می‌باشد و نمی‌توان به راحتی از کنار آن گذشت. کاهش این هزینه‌ها منوط به اتخاذ سیاست‌های مکمل لایحه یارانه‌ها توسط دولت است. البته اشتباه در اتخاذ سیاست‌های مکمل، نه تنها نمی‌تواند هزینه‌های اقتصادی اجرای لایحه را کاهش دهد، بلکه می‌تواند موجب تشدید آن نیز شود. محور عمده این سیاست‌ها، اتخاذ سیاست‌های صحیح پولی و ارزی است. الف) سیاست پولی صحیح: تورم اساساً پدیده‌ای پولی است. تورم از دو جهت می‌تواند افزایش یابد، اول افزایش حجم پول در گردش و دوم افزایش سرعت گردش پول. اجرای لایحه یارانه، قطعاً از مسیر افزایش سرعت گردش پول، تورم را تا حدودی افزایش خواهد داد، اما تغییرات سرعت گردش پول در اختیار دولت نیست. آنچه در اختیار دولت است، حجم پول در گردش است؛ بنابراین برای تخفیف اثرات تورمی در دوره اجرای لایحه، اتخاذ یک سیاست پولی انقباضی یا حداقل عدم اتخاذ سیاست پولی انبساطی، یک ضرورت گریزناپذیر است. اتخاذ چنین سیاستی موجب می‌شود تا اثرات تورمی حاصل از اجرای لایحه تا حد امکان محدود شود و همگان خواهند دید که هراس از افزایش تورم به دلیل آزادسازی قیمت کالاهای یارانه‌ای، هراسی نابجا است. البته پیشاپیش باید اعلام کنیم که در صورت خلق گسترده پول در دوره اجرای لایحه، نمی‌توان و نباید افزایش شدید تورم را بر گردن اجرای لایحه یارانه‌ها انداخت. همانطور که تورم در دوران افزایش چند درصدی قیمت بنزین در سال، بر گردن بنزین انداخته می‌شد و هنگامی که قیمت بنزین و سایر کالاهای یارانه‌ای تثبیت شد، همگان دیدند که تورم نه تنها هرگز متوقف نشد، بلکه به دلیل گسترش خلق پول، افزایش نیز یافت. ب) سیاست ارزی صحیح: نحوه اتخاذ سیاست ارزی در دوره اجرای لایحه، حتی از نحوه اتخاذ سیاست پولی نیز مهم‌تر است. مشکل اینجاست که متأسفانه تعیین نرخ ارز در میان سیاست‌گذاران اقتصاد ایران به عنوان یک ابزار ضد تورمی مورد استفاده قرار گرفته است و خطر این جاست که در دوره اجرای لایحه، برای تخفیف اثرات تورمی، از سیاست تثبیت و یا حتی کاهش نرخ ارز استفاده شود. اتخاذ چنین رویکردی به خصوص در دوره اجرای

لایحه، می تواند برای اقتصاد ایران بسیار مخرب باشد. سیاست گذاران اقتصاد ایران باید متوجه این امر باشند که ابزار کنترل تورم، سیاست پولی است و نه سیاست ارزی. اما در طرف دیگر، کاهش هزینه های ناشی از تضعیف تولید و افزایش بیکاری در دوره اجرای لایحه، به طور محسوسی به سیاست ارزی وابسته است. همانطور که بحث شد، آزادسازی قیمت کالاهای یارانه ای، موجب افزایش هزینه های تولید داخلی و کاهش قدرت رقابتی تولید کنندگان داخلی خواهد شد. سیاست ارزی صحیح در دوره اجرای لایحه، افزایش نرخ ارز می باشد تا از این طریق، توان رقابتی تولید کنندگان داخلی هم در بازار داخل و هم در بازارهای جهانی حفظ شود. در این مورد نیز پیشاپیش باید اعلام نماییم که سیاست تثبیت و یا بدتر از آن کاهش نرخ ارز در دوره اجرای لایحه، نه تنها در تخفیف اثرات تورمی اجرای لایحه شکست خواهد خورد، بلکه هزینه های تضعیف تولید و افزایش بیکاری را نیز تشدید خواهد کرد! بنابراین، می توان امیدوار بود که با اتخاذ سیاست های پولی و ارزی صحیح در دوره اجرای لایحه، هزینه های اجرای لایحه به حداقل کاهش یابد و اقتصاد ایران دوره انتقال را با ثبات و آرامش بیشتری طی نماید.

الزامات فعالیت بورس نفت

احمد رضایی* بورس نفت و مشتقات آن، بستر اصلی اقتصاد آزاد و بازوی دولت در تولید و مصرف به شمار می رود. یارانه های انرژی طی 30 سال گذشته همواره بلای جان دولت ها بوده و مشکلات فراوانی را در فرهنگ غلط مصرف در کشور ایجاد کرده است، با این حال متأسفانه هنوز هم روند صحیحی را طی نمی کند؛ به طوری که سهم بنزین و فراورده های نفتی از یارانه های پرداختی دولت به بیش از 90 درصد می رسد. در حال حاضر قیمت گذاری محصولات نفتی و مشتقات آن در کشور براساس عرضه و تقاضا صورت نمی گیرد و در صورت تداوم این مسئله اقتصاد کشور در دهه آینده فلج خواهد شد، چراکه مصرف فراورده های نفتی به طور روزانه در حال افزایش است. طیب حاذق اقتصاد بیمار کشور، همانا بورس نفت و مشتقات آن است؛ چراکه بورس بستر لازم را برای کشف قیمت عادلانه فراهم کرده و آزادسازی منطقی را عملی می کند. در حقیقت یک میدان رقابتی برای خریداران و فروشندگان ایجاد می شود تا منافع تولید کننده و مصرف کننده در آن تامین شود. ما می توانیم در چارچوب سهمیه اوپک که برای ایران مقرر می شود کل تولید روزانه نفت خام یا درصدی از آن را وارد بورس نفت ایران کرده و معامله کنیم و ارز مورد معامله می تواند با ارزهای مسلط دنیا یعنی یورو، ین، دلار و پوند انگلیس در بورس کالای ایران مورد قبول واقع شود. با آزادسازی قیمت ها، علاوه بر کشف قیمت، جلوی قاچاق این محصولات گرفته می شود.

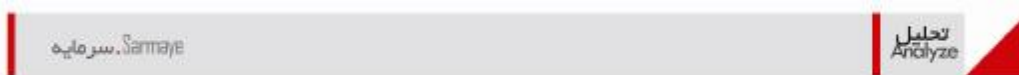
* مدیر قراردادهای آتی بورس کالا

تورم 40 درصدی، مهمان ناخوانده سفره مردم

فرهاد خرمی: اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها گرچه از سوی مجلس دچار شیبی 5 ساله شد، اما این میزان شیب نه تنها نقش آرام بخش را ایفا نمی‌کند، که باعث عقب رفتن زه کمان و رها شدن ناگهانی آن در آینده‌ای نزدیک خواهد شد. اینکه این شیب تورم ایجاد نمی‌کند، خیالی باطل است و آنان که اقتصاد می‌دانند بر این نکته تأکید دارند که بازتوزیع یارانه‌ها در هر قالب و نقابی که باشد در شرایط فعلی اقتصاد ایران دست کم تورم 40 درصدی را در پی خواهد داشت. باید توجه داشت که تغییر در قیمت حامل‌های انرژی، قاعدتاً برای دولت درآمد جدیدی ایجاد می‌کند. طبق لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها، قرار است این منابع جدید برای جبران اثرات افزایش قیمت حامل‌های انرژی، صرف توزیع نقدی یارانه‌ها یا گسترش تأمین اجتماعی شود که دوباره همان بحث تخصیص منابع را به دنبال دارد و برای گسترش تأمین اجتماعی یا توزیع نقدی یارانه‌ها، منابع باید به نهادهای حمایتی همچون سازمان تأمین اجتماعی، وزارت بهداشت، بهزیستی و غیره داده شود تا آنها به توزیع هدفمند یارانه‌ها بپردازند. سؤالی که مطرح است اینکه این نهادهای دریافت‌کننده منابع جدید تا چه حد کارآمدند؟ اگر بازدهی این نهادها به جای مثلاً 90 درصد که وضعیت مناسبی است، فقط 30 درصد باشد، این وضعیت پیش خواهد آمد که با افزایش قیمت‌ها از همه دهک‌ها از جمله دهک پایین درآمدی، 100 واحد پول اخذ می‌شود و به نهاد حمایتی داده می‌شود تا بین دهک‌های پایین درآمدی توزیع کند. بحث دیگر در خصوص هدفمند کردن یارانه‌ها شناسایی افراد واجد شرایط دریافت یارانه است. افرادی که زیر خط فقر و یا افرادی که درآمدهای آنان متناسب با پرداخت مستقیم یارانه باشد در ایران به سهولت میسر نیست. سیاست پرداخت یارانه در شرایطی کارآمد خواهد بود که به افراد واجد شرایط و زیر خط فقر پرداخت شود در غیر این صورت کار بیهوده و در واقع اتلاف منابع مالی محسوب می‌شود. به منظور هدفمند کردن یارانه‌ها باید درآمد یک خانوار در نظر گرفته شود و نه درآمد فرد چرا که درآمد یک خانوار ممکن است بیشتر از درآمد فرد باشد و یارانه مشمول یک خانوار نباشد. از سوی دیگر باید درآمد کل فرد مورد توجه و بررسی قرار گیرد. مثلاً اگر یک کارمند 300 هزار تومان حقوق دریافت می‌کند باید بررسی شود که آیا شغل و درآمد دیگری غیر از این مبلغ دارد یا خیر. در اکثر کشورهای پیشرفته افراد ملزم به تنظیم اظهارنامه‌های مالیاتی هستند یعنی درآمد افراد یک خانوار کاملاً مشخص است. همچنین تمام درآمدهای یک فرد نیز از طریق سیستم مالیاتی این کشورها مشخص و شفاف است. اما در ایران افراد الزامی برای پرکردن اظهارنامه‌های مالیاتی ندارند و تنها ممکن است که شرکت‌ها و برخی اشخاص مجبور به اظهار مالیاتی خود باشند. این مسئله مانع از مشخص شدن درآمد افراد و خانوارها می‌شود. از این رو به هیچ‌وجه نمی‌توان اشخاص و گروه‌هایی که مستحق دریافت یارانه هستند را شناسایی کرد. توجه به این نکته ضروری است که سیاست پرداخت یارانه دو هدف را دنبال می‌کند نخست برطرف و محدود کردن مشکلات فقرا و دوم عادلانه‌تر شدن درآمد افراد یک جامعه. به همین دلیل برای پرداخت یارانه چه به صورت نقدی و چه به صورت کالا باید ابتدا گروه‌های هدف یارانه را شناسایی کرد. برای این منظور باید هدف پرداخت یارانه مشخص باشد به طور مثال اگر هدف تنها بالا بردن درآمد خانوار بوده و نحوه استفاده از درآمد برای دولت اهمیتی نداشته باشد یارانه به صورت نقدی پرداخت می‌شود اما اگر سیاست‌های پرداخت یارانه هدف مشخصی را دنبال کند مثلاً بهبود سلامت کودکان در جامعه، بهتر است یارانه به صورت کالا حتی در مکان مشخصی مانند مدرسه توزیع شود. ظاهراً از آنجا که این روش یعنی توزیع کالا در میان افراد محروم هزینه و سختی بیشتری از سایر روش‌ها دارد دولت تمایلی برای این کار از خود نشان نمی‌دهد. به طور طبیعی پرداخت نقدی یارانه به منظور عادلانه کردن سطح درآمد افراد روش بسیار ساده‌تری از نظر اجرایی است. اما نکته

بسیار مهم در اینجا همان شناسایی افراد مستحق برای دریافت مبالغ یارانه است که همان طور که گفته شد در ایران امکان پذیر نیست. در حال حاضر 60 درصد از فعالیت های اقتصادی پردرآمد در ایران زیرزمینی و غیر شفاف صورت می گیرد، حال سؤال اینجاست که در این صورت چگونه می شود افراد و گروه های مستحق دریافت یارانه را شناسایی کرد. در برخی از موارد هزینه شناسایی افراد مستحق دریافت یارانه به اندازه ای بالا است که پرداخت آن به تمام افراد مناسب تر به نظر می رسد.

مدرس اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی

ترکیه، رویای اروپا امیدواری به همسایگان

کاظم رهبر : رجب طیب اردوغان، نخست وزیر ترکیه و هیات 200 نفره همراه وی شب گذشته وارد ایران شدند. اردوغان در حالی به تهران سفر کرد که از شنبه، سه روز در اسلام آباد به سر می برد و از زرداری رئیس جمهوری پاکستان عالی ترین نشان این کشور را دریافت کرد. در هفته های اخیر تیم سیاست خارجی اردوغان به رهبری «احمد داود اوغلو» هفته های پرکاری را در منطقه سپری کرده اند که از آن جمله می توان به رایزنی و میانجیگری آنکارا میان بغداد - دمشق جهت حل اختلافات دو کشور عراق - سوریه بعد از انفجارهای خونین 28 مردادماه که مالکی دمشق را متهم کرد و بعضی های پناه گرفته در سوریه را عامل آنها خواند، همچنین تلاش آنکارا برای پایان بخشیدن به دشمنی 100 ساله با ایروان و ایجاد روابط جدید با ارمنستان و در عین حال تجدید روابط گرم با یار قدیمی جمهوری آذربایجان، دیگر سفر هیات بلندمرتبه از آنکارا به بغداد و انعقاد 40 یادداشت تفاهم و بالاخره پیش از آمدن به تهران، سفر به پاکستان و بستن قراردادهای متعدد سیاسی - اقتصادی بین دو کشور اشاره کرد. اردوغان و هیات 200 نفره همراه وی در حالی به ایران آمدند که ترکیه با ایران 499 کیلومتر مرز مشترک دارد و این دو همسایه برای اولین بار در 22 آوریل 1926 اولین تفاهمنامه دوستی را در تهران امضا کردند. اولین دیدار رسمی بین سران دو کشور به بازدید 16 ژانویه تا دوم جولای 1934 پهلوی اول به دعوت مصطفی کمال آتاتورک بازمی گردد. از نگاه کارشناسان توجه ویژه اخیر ترکیه به کشورهای منطقه و همسایگان قابل تامل است. نگاه ویژه آنکارا به همسایگان به ویژه پس از سفر چند هفته گذشته عبدالله گل رئیس جمهوری ترکیه به فرانسه و دیدار با نیکلا سارکوزی در کاخ الیزه تقویت شد. تا پیش از این دیدار، مقامات ترکیه هنوز به جلب نظر اروپا و به ویژه پاریس برای پیوستن به اتحادیه اروپا امیدوار بودند اما پس از آن سفر و برخورد سرد سارکوزی که در ملاقات با گل پاسخ منفی همیشگی خود را درباره پیوستن ترکیه به اروپا تکرار کرد، سیاستمداران ترکیه به تقویت احمد داود اوغلو وزیر خارجه دولت اردوغان و معمار سیاست خارجی نوین ترکیه پرداختند که معتقد بود ترکیه باید به کشورهای منطقه و همسایگان متمایل شود. بلافاصله پس از این سفر، اوغلو از تشکیل شورای همکاری راهبردی ترکیه با کشورهای همسایه و سیاست تشنج زدایی ترکیه با همسایگان این کشور خبر داد. وی حتی پیش از سفر به عراق تاکید کرد که مایل است با توسعه و تعمیق روابط کشورش با عراق و تحقق اولویت های سیاست خارجی آنکارا در دوره جدید، سفر به بغداد را به صورت الگویی در خاورمیانه تبدیل کند و بدین وسیله حوزه همکاری و همگرایی منطقه ای جدید با محوریت آنکارا را به دست گیرد. احمد داود اوغلو همچنین پیش از سفر به تهران نیز از

روابط دیرینه دو کشور سخن به میان آورد و با یادآوری عمق روابط ایران و ترکیه بر ضرورت برقراری مناسبات مبتنی بر حسن همجواری و احترام متقابل تاکید کرد. از این زاویه کارشناسان با توجه به سیاست جدید منطقه ای آنکارا سفر هیات 200 نفره به ریاست نخست وزیر این کشور به ایران را قابل تامل می دانند. ترکیه همچنان خواهان پیوستن به اتحادیه اروپا است و قصد دارد موقعیت خود را به عنوان کریدور انتقال انرژی و کالا میان اروپا و کشورهای شرقی گسترش دهد اما در عین حال با توجه به مسیر سنگلاخ اروپایی شدن ترکیه، هدف گذاری خود را بر مبنای تحقیق مناسبات دیپلماتیک و تجاری با همسایگان قراردادده است.

جبران عقب ماندگی ریلی در مرز واقعیت

نمود دیدگاه متوازن در توسعه اقتصادی یکی از نکات برجسته ای به شمار می آید که بنا به اظهار بسیاری از تحلیلگران می توان از آن به عنوان یک بیماری مزمن اقتصادی (پاشنه آشیل) در افزایش چالش ها یاد کرد. بر این اساس اعمال چنین دیدگاهی در بسیاری بخش ها مشهود بوده که به عنوان نمونه ساختار راه و ترابری نیز آسیب های جدی در این زمینه متحمل شد. با توجه به این مسائل در حاشیه قرار گرفتن توسعه ریلی از موارد قابل توجهی است که البته طی چند سال اخیر مسئولان ترابری بر آن شده اند که با استفاده از تمامی ظرفیت ها این عقب ماندگی تاریخی در حوزه راه آهن را جبران کنند. اگرچه در حال حاضر 9471 کیلومتر شبکه ریلی در کشور وجود دارد، اما مواردی نظیر پائین بودن هزینه احداث راه آهن در ایران نسبت به قیمت های بین المللی با وجود توانمندی های داخلی، بالا بودن نرخ سوانح و تصادف و سیر صعودی شاخص مصرف انرژی در حمل و نقل جاده ای این ضرورت را قابل توجه می سازد که باید به گونه ای در آغاز دهه چهارم انقلاب نقطه عطفی در توسعه ریلی کشور به وجود آید.

ساخت 4900 کیلومتر خط آهن طی 28 سال

از آنجا که شتاب دادن به طرح های توسعه راه آهن تا رسیدن به وضعیت مطلوب (تحقق اهداف چشم انداز بیست ساله)، افزایش حجم اعتبارات ساخت، ارتقای ظرفیت و کارآیی شبکه موجود، هدفمند ساختن یارانه ها برای اصلاح الگوی مصرف در بخش حمل و نقل، ایجاد تسهیلات قانونی برای مشارکت بخش غیردولتی در امور بهره برداری راه آهن، بهبود خدمات کمی و کیفی، اتخاذ روش های مشتری گرایانه در بخش باری- مسافری و افزایش ناوگان ریلی به عنوان مبنای استراتژیک برای نهادینه سازی خدمات راه آهن در ساختار ترابری هدف گذاری شده است اما

باید توجه داشت که مجموع ساخت خطوط پیش از انقلاب 4565 کیلومتر طی سال‌های 1291-1357 بود و پس از انقلاب نیز طی سال‌های 1360-1388 حدود 4906 کیلومتر خط آهن به بهره‌برداری رسید.

احیای پتانسیل‌ها در کریدورهای منطقه‌ای و بین‌المللی

از آن جا که موقعیت استراتژیکی کشورمان پتانسیل قابل توجهی در افزایش درآمدهای ارزی از حوزه راه و ترابری به وجود آورد. براین اساس احیای ظرفیت‌های حمل و نقلی در کریدور شمال- جنوب هدف گذاری شده است که به عنوان نمونه طرح راه آهن قزوین- رشت- انزلی به طول 205 کیلومتر در حال اجرا و رشت- آستارا به طول 167 کیلومتر مطالعات تکمیلی را پشت سر گذاشته است. البته این پروژه در صورت بهره‌برداری نقش اساسی در برقراری کریدور شبه قاره هند و حوزه خلیج فارس به اروپا دارد. همچنین در ادامه این روند خط آهن احداث شده کرمان- بم- زاهدان 530 کیلومتر، میانه- تبریز 202 کیلومتر در دست احداث، زاهدان- میرجاوه 96 کیلومتر، تهران- میانه 440 کیلومتر، بستان آباد- اهر- کلیبر- مرز آذربایجان 190 کیلومتر، جلفا- اصلان دوز- پارس 240 کیلومتر از جمله طرح‌های در دست مطالعه توسعه راه آهن در شبکه آسیایی است. البته طرح‌های در دست احداث خط آهن اراک- کرمانشاه- خسروی 566 کیلومتر، تهران- همدان- سنندج 418 کیلومتر، سنگان- هرات 191 کیلومتر، خرمشهر- شلمچه 51 کیلومتر و طرح‌های در دست مطالعه خرمشهر- بندرامام 120 کیلومتر، زاهدان- زابل- مرز میلک 220 کیلومتر از جمله پروژه‌هایی به شمار می‌آیند که با بهره‌برداری آنها راه آهن ایران می‌تواند سهم واقعی خود را در کریدورهای ترانزیتی منطقه به دست بیاورد.

جذب اعتبار در فراز و فرود

با توجه به این موارد که باید مناطق داخلی کشور نیز به گونه‌ای از سهم توسعه راه آهن بهره‌مند شوند، برخی از پروژه‌های در دست احداث راه آهن مدنظر قرار می‌گیرد که از آن جمله می‌توان به خط آهن میانه- بستان آباد- تبریز 202 کیلومتر، مراغه- ارومیه 183 کیلومتر، میانه- اردبیل 175 کیلومتر، خرمشهر- شلمچه- بصره 51 کیلومتر، سریع‌السیر برقی قم- اصفهان 280 کیلومتر، همدان- سنندج 418 کیلومتر و شیراز- بوشهر- عسلویه 442 کیلومتر اشاره داشت. همچنین خط آهن سریع‌السیر تهران- قم- اصفهان به طول 420 کیلومتر در دست احداث و تهران- مشهد 920 کیلومتر در دست مطالعه قرار دارد. از آنجا که بهره‌برداران پروژه‌های فوق نیازمند تسریع در روند تخصیص منابع هستند براین اساس به عملکرد ریالی و اجرایی برنامه‌های توسعه‌ای پنج ساله اشاره می‌شود. در برنامه پنج ساله اول (73-1368) عملکرد ریالی 702 و عملکرد اجرایی 854 میلیارد ریال بود. این شاخص در برنامه پنج ساله دوم (78-1374) در زمینه ریالی 948 و اجرایی به 1288 میلیارد ریال رسید. همچنین طی برنامه سوم (83-1379) عملکرد ریالی 6690 و اجرایی 2018 میلیارد ریال برآورد می‌شود که این میزان در برنامه چهارم در حوزه عملکرد ریالی به 18385 و در بخش عملکردی به 1200 میلیارد ریال رسید. البته با توجه به این که اعتبار سال جاری مبلغ 4662 میلیارد ریال می‌باشد در صورت تخصیص کامل اعتبار برنامه پنج ساله چهارم رقم نهایی 18385 میلیارد خواهد بود.

خطوط ریلی در مناطق محروم

برپایه این گزارش در حال حاضر 17 مرکز استان به شبکه راه آهن متصل است و در صورت اتمام برخی طرح‌های در دست احداث سوت قطار در استان‌های کرمانشاه، همدان، کردستان، گیلان، اردبیل، آذربایجان غربی و بوشهر نیز به صدا درخواهد آمد. همچنین در این روند اتصال ریل به استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، چهارمحال و

بختیاری، ایلام، لرستان، خراسان شمالی و جنوبی نیز مراحل مطالعاتی را پشت سر می گذارند، که اگر تمامی پروژه‌های یادشده به بهره‌برداری برسند می‌توان گفت، در آغاز دهه چهارم انقلاب استان‌های محروم کشور نیز توانسته‌اند از خدمات ریلی بهره‌مند شوند.

احتمال ساخت 7365 کیلومتر راه آهن در پنج سال

از آنجا که توسعه زیرساخت‌ها در ترابری ریلی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و به گونه‌ای به عنوان نمونه در برنامه پنجم توسعه اقتصادی مواردی همچون افزایش طول خطوط راه آهن به 17000 کیلومتر از اهداف قابل توجه است اما در این زمینه افزایش سالن‌های مسافری خصوصی تا 3986 واگن، ترن ستاوریل باس به 250 قطار و واگن‌های باری تا 53103 واگن برخی دیگر از هدف گذاری‌های برنامه فوق در توسعه ریلی کشور به شمار می‌آید. آنچه که آمارها نشان می‌دهد این است که در مجموع 40 طرح به طول 13056 کیلومتر مراحل مطالعاتی را می‌گذارند که در این روند 22 طرح به طول 7255 کیلومتر، در مرحله توجیه اولیه، 11 طرح به طول 3763 کیلومتر توجیه نهایی و در پایان 7 طرح به طول 2047 کیلومتر آماده اجراست. البته در صورت قانونمندی برنامه پنجم توسعه 10 طرح به طول 2983 کیلومتر دارای مجوز و امتیاز است. همچنین 11 طرح به طول 4382 کیلومتر نیز در مراحل کسب مجوز و تأمین اعتبار قرار دارد. براین اساس مجموع طرح‌های قابل اجرا در برنامه پنجم 21 طرح به طول 7365 کیلومتر برآورد می‌شود.

شفاف شدن منابع تأمین اعتبار

از آنجا که مسئولان ریلی بر این نکته تأکید دارند که با اعتبارات کنونی نمی‌توان آرمان‌های مدنظر در توسعه ریلی را محقق ساخت، این افراد نهادینه ساختن استراتژی جذب سرمایه گذاری را حرکتی قابل تأمل می‌دانند که خواهد توانست برخی از مشکلات بنیادین عقب ماندگی توسعه ریلی را جبران کند. شاید اظهار نظر حمید بهبهانی وزیر راه و ترابری که گفته بود جذب حدود 18 میلیارد یورو سرمایه گذاری در توسعه خطوط راه آهن مراحل نهایی خود را پشت سر می‌گذارند و یا پیش‌بینی حسین عاشوری مدیر کل دفتر امور اقتصادی و سرمایه گذاری راه آهن که از امکان 40 هزار میلیارد تومان سرمایه گذاری در بخش ریلی خبر داده بود، بتواند نقطه عطفی در توسعه راه آهن به شمار آید اما بیان دیدگاه عبدالعلی صاحب محمدی مدیرعامل راه آهن ج.ا.ا در اوایل هفته جاری نیز که به صراحت اعلام کرد هنوز برنامه مشخصی برای تأمین مالی تحقق اهداف مدنظر توسعه ریلی نداریم نکته قابل تأملی است که نمی‌توان به سادگی از کنار آن گذشت. اگرچه مدیرعامل راه آهن تدوین نقشه راه، مراکز استفاده از توان موجود و جلب مشارکت‌های خصوصی در بعد فنی و سرمایه گذاری را به عنوان برخی راهکارهای مدنظر برای تعدیل چالش‌های پیش رو توسعه ریلی برشمرد. اما جا دارد که مسئولان امور ترابری برای افزایش اعتمادسازی در افکار عمومی، تسریع در تحقق اهداف توسعه ریلی، با در نظر گرفتن دیدگاه کارشناسان به صورت واقع بینانه برنامه‌های خود را عنوان کنند تا بتوان در یک تعامل ملی همزمان با آغاز دهه چهارم انقلاب، نقطه عطفی در جبران عقب ماندگی توسعه راه آهن به وجود آورد.

سارا صفاری - برگزار کننده نمایشگاه به تجارتهای پر سود برای برخی مجریان نمایشگاهی تبدیل شده، از این رو به نظر می‌رسد که انتقاد غرفه‌داران و شرکت‌های داخلی و خارجی حاضر در نمایشگاه‌هایی که در سطح کشور برپا می‌شود چندان پربیراه نباشد، اگر چه مدیران نمایشگاه بین‌المللی کماکان بر این نکته پای می‌فشارند که همه چیز منطبق با استانداردهای جهانی و منطقه‌ای است. محمد مهدی نهندی، سرپرست دفتر امور ترویج تجارت که در واقع مجری نمایشگاه‌های فرامرزی است، در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» از لایه‌های دیگر نمایشگاه‌ها سخن گفته است.

بخش نمایشگاهی کشور دچار چالش‌های ساختاری و مدیریتی است تا جایی که حتی نمایشگاه بین‌المللی به یک نهاد غیر مرتبط واگذار شده، بی‌آنکه جایگزین آن طراحی و ساخته شده باشد، نظر جنابعالی چیست؟

من یک مقدار وسیع‌تر از موضوع نمایشگاه‌ها، وظایف این دفتر را خدمتتان عرض می‌کنم، دفتر ترویج تجارت همان‌طور که از اسم آن پیداست، مسوولیت فعالیت‌های تبلیغاتی و بازاریابی را در مجموعه سازمان توسعه تجارت عهده دار است و علاوه بر فعالیت نمایشگاهی که یکی از محورهای عمده شرح وظایف این دفتر است، موضوعاتی مثل اعزام و پذیرش هیات‌های بازاریابی، تبلیغات محصولات ایرانی در بازارهای هدف، سازماندهی و حمایت از رویدادهای تجاری با رویکرد بازاریابی در داخل و خارج از کشور مثل برگزاری جشنواره خرما در چین و برگزاری همایش‌های تخصصی از قبیل همایش بین‌المللی برنند که امور اجرایی و پیگیری آن از طریق این دفتر انجام می‌شود، تبلیغات برون مرزی محصولات ایرانی، بخش تیزرهای تبلیغاتی از شبکه‌هایی مثل «یورو نیوز»، الفرات، «کردست» با هدف معرفی جایگاه و ظرفیت‌های صادراتی ایران در عرصه‌های بین‌المللی از دیگر برنامه‌های این دفتر است. اما یکی از مهم‌ترین محورهای وظایف این دفتر همان‌طور که شما هم اشاره کردید، موضوع پرداختن به سیاست‌گذاری و ارتقای صنعت نمایشگاهی است که دبیرخانه کمیته ارزیابی و صدور مجوزهای نمایشگاهی آن را پیگیری می‌کند. این کمیته در واقع مسوولیت مانیتورینگ، کنترل، ارزیابی و ارتقای برنامه‌های نمایشگاهی در سطح کشور را عهده‌دار است و البته صدور مجوز نمایشگاه‌های کشور از جمله برنامه‌های ویژه این دفتر است. طراحی و پیاده‌سازی یک مدل علمی جهت ارتقای عملکرد مجریان نمایشگاهی کشور، تدوین سیاست‌های کلی صنعت نمایشگاهی متناسب با عملکرد رقبا در منطقه، ایجاد و توسعه تعاملات بین‌المللی با سایر نهادهای نمایشگاهی و علمی شدن فعالیت‌های بازاریابی و مدیریتی در عرصه نمایشگاهی از دیگر محورهای در دستور کار این دفتر است.

چرا حضور بخش خصوصی در فرآیند خصوصی‌سازی نمایشگاه‌ها ملموس نیست؟

البته ما طی 4 سال گذشته به استناد آماري که وجود دارد؛ شاهد سرمایه‌گذاری‌های خوبی در جهت توسعه زیرساخت‌های صنعت نمایشگاهی بودیم و تسهیلاتی نیز از طریق دولت در این زمینه پرداخت شده است.

اما سایه سنگین دولت همچنان بر سر سایت‌های نمایشگاهی دیده می‌شود تا جایی که نمایشگاه پرهزینه‌ای مانند کاسپین زنجان عملاً به حاشیه رانده شده است؟

ببینید، بیشتر از 16 سایت نمایشگاهی در سطح استان‌های کشور به صورت فعال و حدود 8 سایت نمایشگاهی نیز در حال ساخت و تجهیز داریم. سایت‌های نمایشگاهی فعال مان به صورت مستمر در جهت توسعه ظرفیت‌هایشان سرمایه‌گذاری شده که به جز سایت نمایشگاهی بین‌المللی تهران تمام صنعت نمایشگاه در کشور به صورت خصوصی سرمایه‌گذاری و مدیریت می‌شود و این نشان‌دهنده رویکرد مثبت از سوی بخش خصوصی است.

با این حال به نظر می‌رسد سائیتی مهم تر از سایت نمایشگاهی شهر آفتاب نباشد که هنوز در نقطه صفر قرار دارد. علت این نابسامانی چیست؟

منظور من سایت‌های نمایشگاهی در حال ساخت در سطح کشور بود که سایت شهر آفتاب نیز از آن جمله است. به نظر من صرف نظر از وضعیتی که ما در سطح کشور داریم که عملاً بخش خصوصی به صورت فعال و پویا در جهت توسعه زیرساخت‌های نمایشگاهی در حال فعالیت است، موضوعی که ما در تهران داریم چند بعد مختلف دارد. این سایت، شرایط غیر قابل جایگزینی دارد. وضعیت سایت نمایشگاه بین‌المللی تهران، سابقه فعالیت و زیرساخت‌هایی که در زمان ساخت به آن توجه شده همه دست به دست هم داده که ما از یک امکان بی‌بدیل در پایتخت برخوردار باشیم که ساختن نمونه مشابه آن بسیار سرمایه‌بر و زمان‌بر است.

شهر آفتاب چقدر پیشرفت داشته؟

این سوال را باید از شهرداری تهران پرسید، اما بر اساس آخرین اطلاعاتی که ما داریم تا دو، سه سال آینده نمی‌شود به بهره‌برداری آن امیدوار بود.

شما سایت نمایشگاهی شهر آفتاب را دیده‌اید؟

حدود 2 سال پیش از محل آن بازدید کردیم که عمدتاً نقشه‌ها و زیرساخت‌ها را طراحی کرده و بخش‌هایی از فضای سبز را آماده کرده بودند.

به هر حال نمایشگاه شهر آفتاب قرار بود در بهمن ماه سال گذشته به بهره‌برداری برسد، اما هنوز دو تا آجر هم روی هم نگذاشته‌اند. آیا سازمان توسعه تجارت به این تاخیر و تعلیق، انتقاد نکرده است؟

اولویت اول ما حفظ شرایط مطلوب نمایشگاه بین‌المللی تهران است. طبیعتاً در آینده باید نسبت به جایگزینی یا اضافه کردن ظرفیت‌های زیرساختی به نمایشگاه پایتخت اقدام کنیم و شهر آفتاب با توجه به پشتوانه‌ای که شهرداری دارد، یکی از بهترین گزینه‌ها برای توسعه نمایشگاهی در تهران است.

در سند 20 ساله برای نمایشگاه‌ها چه چشم‌اندازی در نظر گرفته شده است؟

در سند چشم‌انداز به صورت خاص و مستقل به موضوع نمایشگاه‌ها اشاره نشده بود. در سال جاری برای اولین بار در برنامه پنجم بخشی را به موضوع نمایشگاه‌ها اختصاص دادیم که بر اساس آن فعالیت‌های نمایشگاهی در سطح کشور باید در چارچوب یک سازوکار و استراتژی مدون که از طریق وزارت بازرگانی اعلام می‌شود، انجام پذیرد. در نظر داشته باشیم که یکی از مشکلات صنعت نمایشگاهی در سال‌های گذشته نداشتن یک قانون مدون برای این بخش بوده است. واقعیت این است که در حوزه قوانین و مقررات صنعت نمایشگاهی خلاء داریم. امروز غیر از چند دستورالعمل و آیین‌نامه اجرایی که در 4 سال گذشته برای موضوع نمایشگاه‌های کشور تدوین شده، هیچ قانون و مقررات قابل اتکای دیگری موجود نیست. در برنامه 5 ساله پنجم ارتقای سطح کیفی عوامل انسانی دست‌اندرکار در موضوع نمایشگاه، حفظ موقعیت برترمان در منطقه از لحاظ کمیت زیرساخت‌های نمایشگاهی، تعداد عناوین نمایشگاهی و برگزاری نمایشگاه در کشورمان، تلاش در جهت بین‌المللی کردن فعالیت‌های نمایشگاهی مان و حضور موثر در نهادهای بین‌المللی و منطقه‌ای مرتبط با موضوع نمایشگاه‌ها هدف گذاری شده است، همچنین رتبه‌بندی و ارزیابی مجریان نمایشگاهی از اولویت‌هایی است که در برنامه پنجم مد نظر قرار خواهد گرفت.

اهداف اقتصادی سفر اردوغان به تهران

رجب طیب اردوغان، نخست‌وزیر ترکیه شب گذشته در حالی وارد تهران شد که اکثر کارشناسان، اهداف سفر وی را بیشتر اقتصادی، بویژه در حوزه نفت و گاز ارزیابی می‌کنند. به گزارش خبرنگار جام‌جم، سفر اردوغان برای ایران، حساسیت‌های سیاسی متعددی دارد. با این حال، شواهد نشان می‌دهد که نخست‌وزیر ترکیه بیش از آن که در پی پاسخگویی به این حساسیت‌ها باشد، به دنبال اهداف اقتصادی و ایجاد تحول در این زمینه در روابط دو کشور همسایه است. اصلی‌ترین دلیل اثبات این مدعا ترکیب هیات همراه اردوغان است، به طوری که نیمی از اعضای هیات 200 نفره او را نمایندگان بخش خصوصی تشکیل می‌دهند. همچنین از 3 وزیر حاضر در هیات، تنها یک وزیر که وزیر امور خارجه می‌باشد، مسوولیت سیاسی برعهده دارد و 2 وزیر دیگر شامل وزیر انرژی و بازرگانی خارجی با اهدافی اقتصادی در ترکیب هیات چیده شده‌اند. در نتیجه، اگر جمعیت 40 نفره نمایندگان رسانه‌ای ترکیه را از هیات جدا کنیم، بخش کوچکی از هیات همراه اردوغان، مردان سیاسی هستند. البته سطح روابط اقتصادی ایران و ترکیه و مزیت‌ها، ویژگی‌ها و موقعیت ژئوپلیتیک منحصر به فرد ایران ایجاب می‌کند که نخست‌وزیر ترکیه، اهداف اقتصادی را اولویت سفر خود به تهران در نظر بگیرد. با نگاهی به روابط سیاسی، اقتصادی، فرهنگ ایران و ترکیه می‌توان دریافت، 2 کشور با توجه به مشترکات فراوان تاریخی ایرانی و فرهنگی خود زمینه‌های مساعدی برای گسترش این روابط دارند و به اعتقاد کارشناسان، سفر اردوغان نیز در جهت گسترش همه‌جانبه این روابط ارزیابی می‌شود، اما این بار اهداف اقتصادی، محور عمده مذاکرات طرفین را تشکیل خواهد داد؛ چرا که هم‌اکنون ترک‌ها دارای دومین رتبه در سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی و مبادلات تجاری بویژه در حوزه انرژی (نفت و گاز) با ایران هستند و متناسب نیاز خود و جهان بویژه اروپا به منابع نفت و گاز ایران چشم دوخته‌اند. گواه این مدعا نیز اظهارات تانر ییلویز، وزیر انرژی ترکیه است که از درخواست سرمایه‌گذاری 3/5 میلیارد دلاری در پروژه‌های گازی ایران در سفر اردوغان به تهران خبر داده است؛ لذا خود ترک‌ها با برنامه‌ای کاملاً اقتصادی و اقتصاد انرژی گاز پا به تهران می‌گذارند و این نکته‌ای است که باید مورد توجه مذاکره‌کنندگان ایرانی قرار گیرد. منوچهر متکی، وزیر امور خارجه تاکید کرد روابط ایران و ترکیه مقطعی و تاکتیکی نیست و تشکیل 20 کمیسیون مشترک اقتصادی، بیانگر این موضوع است که 2 کشور برای رسیدن به مبادلات تجاری و اقتصادی 20 میلیارد دلاری، تلاش گسترده‌ای را آغاز کرده‌اند. از این رو احتمالاً ایران نیز نگاهی اقتصادی به این سفر خواهد داشت. براساس این گزارش، هم‌اکنون ایران دومین تامین‌کننده انرژی ترکیه است و این موضوع امنیت سیاسی و استراتژیکی زیادی برای هر دو طرف بویژه ترک‌ها دارد، زیرا از یک سو ایران پل ارتباطی شرق با ترکیه است و از سوی دیگر، ترکیه پل ارتباطی ایران با غرب و مهم‌ترین گزینه ایران برای دستیابی به بازار انرژی اروپا به شمار می‌رود. از این رو گسترش روابط 2 کشور در حوزه نفت و گاز، اهمیت استراتژیکی بسیاری دارد. اروپا محتاج انرژی ایران است و همگرایی دولت ایران و ترکیه در این زمینه، نقش اساسی و مهمی را می‌تواند برای اروپا ایفا کند، زیرا اروپا به دنبال مسیر انتقال امن، آرام، بی‌دغدغه و اقتصادی در دستیابی به انرژی ایران است. به گفته کارشناسان اقتصادی، توسعه روابط اقتصادی 2 کشور و رفع نیازهای متقابل تاثیر مهمی در سرنوشت ترک‌ها و ایرانیان داشته که در حال حاضر، توانسته‌اند روابط اقتصادی خود را به سطح 11 میلیارد دلار در سال برسانند. طبق اظهار نظر حسین پور، سفیر ایران در آنکارا اگر بحران اقتصادی جهانی وجود نداشت، این حجم مبادلات و روابط اقتصادی می‌توانست به 14 میلیارد

دلار افزایش یابد که بخش عمده آن را انرژی و گاز تشکیل می‌دهد. بر همین اساس، پاییز سال گذشته حلمی گولر وزیر سابق انرژی ترکیه به ایران سفر کرد و توافق‌نامه‌ای به میزان 12 میلیارد دلار با وزیر سابق نفت ایران به امضا رساند تا بیشترین فعالیت خود را در پارس جنوبی به عنوان بزرگ‌ترین میدان گازی جهان آغاز کند اما اکبر ترکان مسوول سابق مذاکرات ایران و ترکیه در وزارت نفت به «جام‌جم» گفت: توافقی که در سطح سران 2 کشور و با اهمیت استراتژیک فوق‌العاده تنظیم شده و به امضا رسیده بود، به دلیل اشتباهات برخی رده‌های پایین مدیریتی در وزارت نفت تاکنون به مرحله اجرا درنیامده و امیدواریم در مذاکرات احمدی‌نژاد و اردوغان این موضوع مجددا مطرح شود و به نتیجه برسد. ولی‌الله دینی مدیر عملیات انتقال گاز ایران در منطقه غرب نیز به خبرنگار ما گفت: در حال حاضر از مرز بازرگان و از طریق خط لوله، روزانه 20 میلیون مترمکعب گاز به ترکیه صادر می‌شود و با ایجاد شبکه تقویت فشار، امکان افزایش انتقال گاز به میزان 40 میلیون مترمکعب نیز فراهم شده است. در حال حاضر، سقف مبادلات گازی ایران و ترکیه، سالانه 10 میلیارد مترمکعب است که با توجه به توسعه ایستگاه‌های تقویت فشار این میزان به 15 میلیارد مترمکعب نیز قابل افزایش است. از سوی دیگر، ابعاد همکاری‌های گازی ایران و ترکیه در زمینه انتقال گاز ایران به اروپا نیز رو به گسترش است، به گونه‌ای که قرارداد انتقال گاز ایران به ترکیه در آستانه اجرایی شدن تا 3 سال آتی قرار گرفته است. سخنگوی شرکت «EGL» سوئیس که 4 سال پیش این شرکت قرارداد 19 میلیارد دلاری خرید گاز از ایران را امضا کرد، 2 روز پیش گفت که این قرارداد تا سال 2012 اجرایی خواهد شد و سوئیس فقط از ایران گاز خریداری خواهد کرد و هیچ‌گونه سرمایه‌گذاری در این زمینه نخواهد داشت. سیدرضا کسایی‌زاده، مدیرعامل شرکت ملی صادرات گاز ایران نیز گفته است: هم‌اکنون انتقال گاز طبیعی ایران از مسیرهای جمهوری آذربایجان، عراق، ترکیه، سوریه، ایتالیا و عربستان برای انتقال به اروپا پیش‌بینی شده که مذاکرات مربوط به آن در حال انجام است. به گفته کسایی‌زاده، سوئیس برای انتقال گاز ایران به اروپا باید مجوزهای لازم را از ترکیه اخذ کند. از این‌روست که ترکیه و گسترش روابط اقتصادی‌اش با ایران بویژه در حوزه انرژی، اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد و با توجه به موقعیت ژئوپلیتیک 2 طرف این مساله احتمالا در صدر اولویت‌های مذاکراتی طرف ترک است و نمایندگان ایران باید توجه کافی به آن داشته باشند، چراکه هم‌زمان با وجود اولویت‌ها، روابط اقتصادی ایران و ترکیه نیز خالی از چالش نبوده است. به عنوان مثال، ترکیه در اجلاس 4 ماه قبل آنکارا که درباره تعیین تکلیف پروژه گازی نابوکو (انتقال گاز دریای شمال به اروپا) برگزار شد، از ایران دعوتی به عمل نیاورد. هرچند مقامات ترکیه در زمان برگزاری اجلاس ناباکو، حضور ایران را در این پروژه برای تامین گاز مورد نیاز با توجه به ناکافی بودن گاز جمهوری آذربایجان، ضروری دانسته و ابراز کردند که این پروژه بدون حضور ایران، از نظر تامین گاز پشوانه اقتصادی و امنیتی نخواهد داشت، اما به نظر می‌رسد این کشور تحت فشار سیاسی آمریکا و برخی کشورهای اروپایی از دعوت ایران به این نشست سرباز زده است. این موضوع می‌تواند در مذاکرات احمدی‌نژاد و اردوغان مورد توجه قرار گیرد. مثال بعدی تذکر چندی قبل شرکت نفت و گاز پارس که مسوولیت توسعه فازهایی از پارس جنوبی را به عهده طرف ترک گذاشته و ارائه ضرب‌الاجل به ترکیه در ارتباط با تعیین تکلیف فازهای 22 تا 24 پارس جنوبی است. زیرا ترکیه برای ادامه مذاکرات به منظور اجرایی شدن توافقاتی که قبلا در این زمینه با ایران داشته تعلل کرده است. بیک مقام مسوول در وزارت نفت به خبرنگار ما گفت: مسوولان وزارت انرژی ترکیه از شرکت ملی نفت ایران تقاضای تمدید مهلت کرده‌اند این مهلت قبلا یک ماه درخواست شده بود. این گزارش می‌افزاید: مسوولیت گروه مذاکره‌کننده ایرانی با ترکیه از طرف وزارت نفت به عهده حسین

نقره کار شیرازی، معاون امور بین الملل وزارت نفت است که در تماس مکرر خبرنگار ما، وی از هر گونه توضیح در خصوص محورهای مذاکراتی نفتی و گازی بین دو کشور خودداری کرد و آن را به بعد از سفر مقامات ترک موکول ساخت. این در حالی است که رسانه‌های ترکیه از جزئیات مذاکرات دو طرف در ابعاد مختلف گزارش داده‌اند.

زیبا اسماعیلی

Samaya. سرمایه

گزارش
Report

موسسات خصوصی

نیلوفر ظهوریان فولادی*: کنترل فعالیت های حمایت از حقوق دارایی ها که توسط دولت انجام می پذیرد، معمولاً توسط سیستم های امنیتی بخش خصوصی تکمیل شده تا مشتریان و اهداف خاصی را تحت پوشش قرار دهند. شرکت ها، پرسنل امنیتی را استخدام می کنند و شهرک ها و محله های محصور دارای نگهبان هستند. این اقدامات عملکرد پلیس را کامل کرده و به نوعی با پلیس مشارکت دارد، با این وجود در صورتی که بخش خصوصی از حیطه اختیارات خود خارج شود، اختلافی بین این دو گروه به وجود خواهد آمد. موسسات خصوصی که در تلاش برای قانونی کردن قراردادها هستند، با قانون رسمی مشکلی ندارند و هنگامی فعالیت جدی خود را آغاز می کنند که این قانون در مواردی ضعیف عمل کرده یا در مواردی بند قانونی وجود نداشته باشد. سازوکار قراردادی آشکار یا تلویحی بخش خصوصی، به دلیل تعیین حقوق دارایی ها برای در اختیار داشتن بازده کافی، دارای اهمیت است. بنابراین بررسی موسسات خصوصی معمولاً بر دولتی بودن قراردادها تمرکز دارد. مشکل اصلی در قانونی کردن قراردادها، کنترل فرصت طلبی ها است. در صورتی که یک یا دو طرف مجبور به انجام سرمایه گذاری های خاص باشند، طرف دیگر می تواند به دنبال ایجاد منافع از طریق پیمان شکنی یا درخواست برای مذاکره مجدد باشد. چنین دیدگاهی می تواند پتانسیل منافع مشترک را در ابتدا به خطر بیندازد. ویلیامسون (1995-1975) اولین محققی بود که به بررسی چنین مسائلی تحت عنوان هزینه های اقتصادی معاملات پرداخت. اطلاعات، شامل منابع اساسی در خصوص مزایای نظم بخش خصوصی در مقایسه با قانون رسمی است. قانونی کردن قراردادها، در دادگاه نیازمند ارائه مدرک مرتبط با اجرای نامناسب مفاد قرارداد توسط طرف دیگر دعوی است؛ اطلاعات مربوطه باید برای طرف سوم قابل اثبات باشد. بنابراین در قراردادهای رسمی می توان توسط هر دو طرف، مفادی را به صورت مشروط در مورد اطلاعات قابل اثبات قید کرد. طرفین می توانند جزئیات بیشتر در مورد اطلاعات را از طریق کارشناس متخصص یا به صورت فردی بررسی کنند؛ با این وجود آنها نمی توانند این موارد را برای قاضی یا هیات منصفه غیرحرفه ای در سیستم قانونی دولت اثبات کنند. مزیت اطلاعاتی نظام های خصوصی، می تواند توسط ضعف در قانونی کردن مقررات جبران شود. قراردادهای غیررسمی باید تنظیم شوند تا از بروز بسیاری از وسوسه های طرفین برای انجام رفتارهای فرصت طلبانه به هزینه طرف دیگر جلوگیری کنند. موسسات دولتی مختلف غیررسمی، روش های متعددی را امتحان و موفقیت های متنوعی را کسب کرده اند. برخی از آنها اجبار برای مجازات سریع را در دستور کار خود قرار دادند و سایرین از روش محرومیت فرد خاطی در مشارکت فعلی یا آتی استفاده می کنند. این مورد، تئوری استاندارد شرکت های خودگردان را که پریزینر در برهان

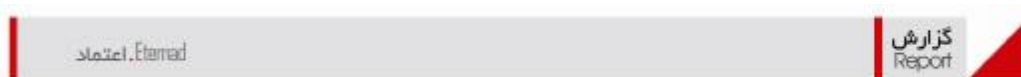
خود به بررسی آن پرداخته بود نشان می دهد. در ادامه به بررسی برخی از این شرکت ها می پردازیم. تشکیلات خصوصی با پیشینه قانونی شاید، قابل توجه ترین مساله در مورد موسسات قانونی و سازوکار آنها در خصوص قانونی کردن قراردادهای تجاری، استفاده اندک از آنها است. در معاملات کسب و کار، قراردادهای رسمی مشخصی وجود دارد ولی در زمانی که اختلافی در ارتباط با موارد قانونی به وجود می آید، از این موسسات به عنوان آخرین راه استفاده می شود. در چنین مواقعی در ابتدا، مذاکرات دوجانبه، حکمیت توسط متخصصان و غیره انجام می شود و تنظیم دعوی به عنوان آخرین راه چاره در ارتباطات تجاری مورد استفاده قرار می گیرد. کاربردی ترین روش در قراردادهای تجاری بهبود ویژگی های تشکیلات خصوصی با پیشینه قانونی است. در صورتی که یکی از طرفین در مناسبات غیررسمی خود به صورت فرصت طلبانه ای عمل کند، مناسبات دوطرف با تنظیم قراردادی رسمی ادامه خواهد یافت. در این صورت کلیه رفتارهای طرفین در معاملات در قرارداد ذکر می شود. فرض کنید دوطرف به صورت تلویحی توافقاتی را انجام داده اند، در صورتی که یکی از طرفین تعهد خود را انجام ندهد که باعث زیان به طرف دیگر شود، معاملات آتی آنها با عقد قرارداد رسمی ادامه خواهد یافت. هنگامی که اساس رابطه به صورت شفاهی و تلویحی باشد، رشد جزئی سیستم رسمی می تواند نتایج سوئی را دربر داشته باشد. این رشد جزئی باعث افزایش مبلغ تسویه و تنظیم قرارداد رسمی می شود. این امر به نوبه خود هزینه عدم وفای به عهد را در قرارداد شفاهی کاهش داده و در واقع روح همکاری بین طرفین از بین می رود. حکمیت به دو صورت قابل اجرا است. یکی از آنها شاخصه های صنعتی است که بر مبنای اطلاعات و دانش تخصصی حکم است. در چنین موردی، اطلاعات موثق بیشتری قابل دسترسی است بنابراین قراردادهای دقیق تر با مفاد و جزئیات بیشتر، مناسب تر خواهد بود. در بسیاری از صنایع، اطلاعات عمومی در خصوص عرف و نوع قراردادها وجود دارد که لزوم درج جزئیات در قرارداد را منتفی می سازد. حکمیت همچنین می تواند باعث ایجاد فرصت برای طرفین شود تا با مذاکره و تعامل مجدد، شرایط جدیدی را به وجود آورند. نظام های قانونی معمولاً به مزیت حضور داور متخصص در مذاکرات پی برده و دادگاه ها اصولاً این نوع دعوی ها را به حکم متخصص می سپارند. با این وجود، داور صنعتی معمولاً از طرف قانون شدیداً حمایت شده و می تواند به صورت ناعادلانه ای رفتار کرده و طرف خاطی را از ادامه فعالیت در آن کسب و کار بازدارد. حکمیت دیگر به قراردادهای بین المللی ارتباط دارد. این قراردادها در اعمال قدرت مستقیم برای اجرای تصمیمات ناتوان هستند اما از طریق دادگاه های ملی پشتیبانی می شوند. این مدل حکمیت دانش تخصصی را در اختیار نداشته، روند آنها کندتر و پرهزینه تر بوده و تصمیمات آنها می تواند به نوعی بر پایه داوری و نظریه فردی باشد. با این وجود، طرفین در معاملات بین المللی ترجیح می دهند از این افراد کمک بگیرند زیرا بر این باورند که آنها از دادگاه های ملی خود منصفانه تر قضاوت می کنند.

موسسات خصوصی انتفاعی

در صورتی که دولت مایل به حمایت از اموال یا قرارداد خاصی نباشد (به عنوان مثال فعالیت های غیرقانونی) یا به طریقی قادر به انجام آن کار نباشد (به عنوان مثال در دول ضعیف و ناکارآمد) یا اساس دولت بر مبنای غارتگری باشد، آنگاه موسسات خصوصی برای انجام این وظیفه به وجود می آیند. جرم های سازماندهی شده معمولاً از این موقعیت استفاده می کنند. گامبتا (1993)، باندیرا (2003) و سایرین بر این باورند که مافیا در چنین شرایطی ایجاد شد تا حمایت شهر سیسیل را در اواخر قرن 19 از بین ببرد. ملاکین به استخدام نگهبانان اربابان قدیمی پرداختند و حتی از خلافکاران نیز برای نگهداری از اموال خود استفاده می کردند. گامبتا به توضیح چگونگی نقش مافیا در

توسعه استفاده از قراردادها در کارهای غیرقانونی و در بازار خاکستری پرداخته است. همچنین یا کوزای ژاپنی در سازماندهی بازارها در اواخر جنگ جهانی دوم در آگوست و سپتامبر سال 1945 و همزمان با فروپاشی دولت، نقش بسیار مهمی را ایفا کرد. به علاوه، مافیا پس از سقوط اتحاد جماهیر شوروی در روسیه نفوذ و رشد کرد. بعد دیگری که فعالیت حمایتی به وجود می آورد، اخاذی است. بنابراین محافظان خصوصی به نوعی از ضعیف شدن قدرت حمایتی دولت استقبال می کنند. مافیا بر تنظیم و اجرای قرارداد همواره تاکید دارد زیرا معامله گران به صورت منظم با یکدیگر همکاری نداشته و احتمال به کار بردن حربه از جانب طرفین امری طبیعی است. نقش اطلاعاتی مافیوسو مشابه شرکت های رتبه بندی است. دیکسیت (2004)، به طراحی مدلی از چنین موسسات دولتی پرداخته و شرایطی را برای همگون سازی آن با موسسات خصوصی انتفاعی ایجاد کرده است. آنها تعهد کمتری در سهام اضافی که مشتریان و مافیوسو باید داشته باشند، در اختیار دارند؛ بنابراین وسوسه معامله گران برای تقلب و مافیوسو برای خیانت تحت کنترل و تاثیر قرار می گیرد.

*کارشناس اقتصاد

با اجرای برنامه چهارم نیازی به طرح تحول اقتصادی نبود

گفتاری در باب یارانه ها

دکتر محمود جامساز: تجارب چند دهه گذشته نشان می دهد با افزایش وجوه حاصل از فروش ثروت ملی عمدتاً نفت و گاز هزینه های دولت ها نیز رو به افزایش گذاشته است. یکی از اقلام عمده این هزینه ها، وجوه پرداختی در قالب یارانه های آشکار و نهان است به طوری که امروزه حدود یک سوم درآمد بودجه مصروف پرداخت یارانه ها می شود. معمولاً هدف از پرداخت یارانه ها که در نظریه های اقتصادی به مالیات منفی تعبیر می شود، از یک سو دستیابی به اهداف اقتصادی و تولیدی است و از دیگر سو بازتوزیع درآمدها و کمک به اقشار کم درآمد و آسیب پذیر جامعه است و فی الواقع بخشی از سیاست های جبران تورمی را نیز تشکیل می دهد زیرا پرداخت به اقشار ضعیف جامعه چه به صورت نقدی و چه کمک های غیرنقدی در یک اقتصاد تورمی بخشی از کاهش قدرت خرید آنان را جبران می کند و از منظر اقتصاد سیاسی تحمل آنان را در قبال فشارهای تورمی و نارضایی ها افزایش می دهد. لذا فراگیر بودن یارانه ها آنچنان که در کشور ما رایج شده بلاوجه است. گرچه فرآیند پرداخت یارانه ها به نوعی شیوه تعیین قیمت ها توسط دولت است و با هدف منافع عمومی انجام می گیرد اما در نظریات نظام اقتصاد آزاد رقابتی تداوم این فرآیند توصیه نمی شود زیرا در اقتصاد آزاد رقابتی نقش اساسی در تعیین قیمت ها را بازارها بر عهده دارند نه دخالت های دولتی. بی تردید قیمت هایی که توسط دولت ها با هدف حفظ منافع عموم تعیین می شوند برآمده از واقعیات اقتصادی نیستند لذا علامات صحیحی را به فعالان اقتصادی نشان نمی دهند تا تخصیص منابع بر اساس نیازهای بازار شکل گیرد و سرمایه گذاری ها در مسیر توسعه اقتصادی قرار گیرند. قدر مسلم آنکه دخالت های دولت در حوزه قیمت ها که یکی از ابزارهای آن پرداخت یارانه هاست، فرآیند رقابت آزاد را که بنیان اقتصاد مدرن است، مخدوش می سازد و حرکت رو به جلوی اقتصاد را که متضمن رشد اقتصادی، ایجاد اشتغال، افزایش درآمد ملی و بهبود سطح رفاه عمومی است با چالش جدی روبه رو می کند؛ به همین جهت یکی از

الزامات پیوستن به سازمان تجارت جهانی حرکت در جهت حذف یارانه‌ها اعم از مصرفی و تولیدی است. لذا امروزه هدفمند کردن و تعدیل یارانه‌ها یکی از مباحث عمده اقتصادی و اقتصاد سیاسی است که از سوی بسیاری از کشورها دنبال می‌شود. در ایران نیز که طی ده‌ها سال اقتصاد دولتی، به پشتوانه پول نفت، حاکمیت خود را در همه عرصه‌های اقتصادی گسترش داده بحث تحول در شیوه پرداخت و میزان یارانه‌ها به ویژه از برنامه سوم توسعه به بعد به طور جدی پی گرفته شده اما هیچ‌گاه از بحث‌های نظری فراتر نرفته است. حتی ماده 3 برنامه چهارم توسعه که در مجلس ششم به تصویب رسید و اصلاح قیمت حامل‌های انرژی از جمله بنزین، گازوئیل و نفت کوره را به نحوی که در پایان برنامه به قیمت پایه خلیج فارس برسد در نظر داشت، در مجلس هفتم اصلاح شد و طرح موسوم به تثبیت قیمت 11 قلم کالا و خدمات دولتی بر مبنای قیمت‌های تابستان سال 83 جایگزین آن شد. استدلال چنین بود که اصلاح قیمت حامل‌های انرژی تورم را تشدید کرده و اسباب نارضایتی جامعه را فراهم می‌آورد اما تثبیت قیمت‌ها منجر به کاهش تورم خواهد شد ولی هنوز برنامه چهارم به انتها نرسیده لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها که بخشی از طرح تحول اقتصادی دولت نهم است به مجلس تقدیم شده و اتفاقاً بنیان طرح شکست خورده تثبیت قیمت‌ها بیشترین حمایت را از لایحه اخیر البته با اعمال مختصر تغییراتی ابراز کردند و فی الواقع به همان برنامه چهارم که در مجلس ششم مصوب شده بود بازگشت کردند. به هر حال به نظر می‌رسد این لایحه از تصویب نهایی مجلس خواهد گذشت و به مرحله اجرا گذاشته خواهد شد. قرار است 50 درصد از عواید حاصل از اصلاح قیمت‌ها به پنج دهک پایین جامعه به شیوه نقدی و غیرنقدی تعلق گیرد، 30 درصد نیز در راستای گسترش تولید و 20 درصد بقیه به دولت اختصاص یابد. یکی از تغییرات حائز اهمیت در این لایحه نیز تاسیس حساب هدفمندسازی یارانه‌ها نزد خزانه داری کل به منظور واريز منابع حاصل از اصلاح قیمت حامل‌های انرژی و کالاهای و خدمات اساسی به جای صندوق هدفمندسازی یارانه‌هاست که توسط دولت در لایحه پیشنهاد شده بود. بی تردید افتتاح این حساب که در بودجه تعریف می‌شود به جای صندوق که تاسیس آن خارج از بودجه شکل می‌گرفت، تقید دولت را در هزینه کردن منابع آن در جهت اهداف لایحه افزایش می‌دهد. با این حال نگراننده معتقد است امر هدفمند کردن یارانه‌ها باید سال‌ها پیش اتفاق می‌افتاد تا اتلاف منابع ثروت ملی به ویژه در حوزه انرژی به حداقل می‌رسید اما این امر عمدتاً به دلایل معطوف به عوامل ذاتی درون ساختاری اقتصاد دولتی محقق نشد. گره خوردن قدرت اقتصادی و قدرت سیاسی و عدول از برنامه چهارم توسعه اقتصادی که یک مجموعه تحولات ساختاری را تدوین کرده بود، بخشی از دلایل مطروحه است که در برنامه چهارم هدفمندسازی یارانه‌ها در کنار دیگر تحولات ساختاری نظیر تحولات در نظام بانکی، گمرک، بیمه، آموزش، نظام ارزی و پولی و... دیده می‌شد زیرا طبیعتاً در یک پروژه تحول ساختاری نمی‌توان صرفاً به یک بخش توجه کرد. لذا چنانچه برنامه چهارم به درستی اجرا می‌شد اصولاً به برنامه تحول اقتصادی اخیر نیازی نبود. امروز نیز قطعاً موفقیت در اجرای مصوبه لایحه هدفمندسازی یارانه‌ها در گرو توفیق در اجرای سایر بخش‌های تحول اقتصادی یعنی اصلاح قانون نظام بانکی، اصلاح قانون گمرک، اصلاح نظام مالیاتی و نظام توزیع بیمه و تامین اجتماعی و افزایش بهره‌وری است. از این رو لازم بود کل برنامه تحول اقتصادی برای تصویب یکباره در قالب یک بسته سیاستی تقدیم مجلس و پس از تصویب به طور یکجا به دولت ابلاغ می‌شد. برگردیم به بحث هدفمند کردن یارانه‌ها. یکی از دلایل مهمی که همواره در تغییر شیوه کنونی پرداخت یارانه‌ها ارائه می‌شود، مساله بر خورداری 30 درصد از اقشار مرفه جامعه از 70 درصد کل یارانه‌های پرداختی است که یارانه‌های انرژی به ویژه بنزین در راس آن قرار دارد که البته به لحاظ نظری، بحثی کاملاً صحیح

و منطقی است زیرا نفس پرداخت یارانه حمایت از اقشار ضعیف و آسیب پذیر است نه کمک به طبقات برخوردار جامعه، اما با قدری تامل می توان دریافت بیش از آنچه در قالب یارانه انرژی به اقشار مرفه یا سه دهک بالای درآمدی تعلق می گیرد قبلاً توسط این اقشار به دولت پرداخت شده است. دریافت این حقیقت امر چندان مشکلی نیست. کافی است نیم نگاهی به صنایع خودروسازی کشور بیندازیم و نقش آنها را در اتلاف منابع انرژی دریابیم. سال هاست که صنایع خودروسازی کشور عمدتاً متشکل از دو کارخانه دولتی چتر انحصار را بر این صنعت گسترده و محصولات بی کیفیت خود را به $2/5$ تا 3 برابر قیمت های اتومبیل های خارجی مشابه در بازارهای بین المللی به جامعه ایرانی تحمیل کرده اند و با برخورداری از حمایت های دولتی در قالب ممنوعیت واردات خودرو یا وضع مقررات تعرفه یی یا شبه تعرفه یی حق انتخاب را از متقاضیان سلب کرده و با پیش فروش محصولات خود منابع عظیمی را گرد آورده اند و در فقدان یک بازار رقابتی که کیفیت فدای کمیت می شود خودروهای بیشتری را با قیمت های غیررقابتی عرضه کرده اند. تفاوت بین قیمت های رقابتی و غیررقابتی گاهی تا 10 میلیون تومان هم می رسد. این به این مفهوم است که متقاضی در همان بدو خرید خودرو 10 میلیون تومان از منابع خود را به طور مجانی در اختیار دولت قرار می دهد که فی الواقع یارانه یی است که به دولت پرداخت می شود. این یارانه با فرض محاسبه قیمت بنزین فوب خلیج فارس از قرار هر لیتر به طور میانگین 500 تومان، معادل ارزش 20 هزار لیتر بنزین می شود؛ یعنی حدود $5/5$ سال مصرف بنزین یک خودرو بر اساس مصرف ماهیانه 300 لیتر. این مساله تنها معطوف به خودروهای داخلی نیست بلکه متقاضیان خودروهای خارجی نیز به سبب وضع تعرفه های گمرکی و سود بازرگانی در حمایت از صنایع خودروسازی داخلی باید دو برابر قیمت واقعی خودرو را پرداخت کنند. پس اگر دولت به این قشر برخوردار، بنزین لتری 100 تومان هم بفروشد تنها بخشی از یارانه هایی را که قبلاً وصول کرده عودت می دهد. از سوی دیگر یک مقایسه بین سامانه سوخت تعبیه شده در خودروهای داخلی با مشابه خارجی نشان می دهد مصرف سوخت خودروهای ایرانی حداقل دو برابر بیش از خودروهای مشابه خارجی است. پس اگر بهای بنزین بر قیمت فوب خلیج فارس منطبق شود، تحمیل دیگری بر صاحبان خودرو است زیرا آنها باید هزینه ناکارآمدی و عدم کیفیت سامانه سوخت خودروهای ایرانی را هم از جیب خود پرداخت کنند. اگر خسارات دیگر ناشی از تحمل راهبندان های طولانی به سبب نبود زیرساخت های لازم برای تردد خودروهای درون شهری یا زیان های مالی و جانی ناشی از نقایص فنی جاده های برون شهری و هزینه های تعمیرات زود هنگام خودروهای بی کیفیت را نیز به موارد فوق اضافه کنیم، بی تردید به این نتیجه می رسیم که 30 درصد قشر مرفهی که 70 درصد انرژی سوخت بنزین را مصرف می کند و مصداقی بر بی عدالتی تلقی می شود فی الواقع خود در معرض تحمیل هزینه هایی قرار گرفته که بسیار بیش از یارانه های دریافتی است. لذا اقامه چنین استدلالی در توجیه اصلاح قیمت بنزین فاقد ارزش علمی و منطقی است. در زمینه انرژی برق و گاز نیز که چندی است به صورت تصاعدی محاسبه می شود، طرح مساله در مقام اجرای عدالت بی مورد است زیرا هر کس بیشتر مصرف کند هزینه بیشتری را نیز می پردازد. در اینجا ناگزیر باید متذکر شوم طرح مطالب فوق نه از باب مخالفت با اصلاح قیمت ها یا هدفمند کردن یارانه هاست بلکه هدفمند کردن یارانه ها باید به درستی و در قالب یک مجموعه یی از اصلاحات ساختاری مورد تاکید قرار گیرد تا جامعه مجبور نشود هزینه ناکارآمدی و بهره وری پایین و اتلاف انرژی در نیروگاه ها به علت فرسودگی توربین ها و تجهیزات تولید برق و بهای انحصاری کالاها و خدمات عمومی و محصولات دولتی را بپردازد. به این معنا که همزمان با اصلاح قیمت حامل های انرژی به ویژه بنزین و گازوئیل که حجم عظیمی از یارانه

ها را به خود اختصاص می دهد و از هزینه های اقتصادی عرضه و شرایط بازارهای بین المللی تبعیت می کند، لازم است اصلاح قیمت خودروها، بهبود سامانه سوخت، حذف یا تجدید نظر در تعرفه ها و شبه تعرفه های موضوعه بر واردات خودرو، تاسیس زیرساخت ها، ساماندهی راهبندان ها و ارتقای بهره وری عوامل تولید و نوسازی توربین ها و تجهیزات نیروگاه ها و پالایشگاه ها و تسریع در خصوصی سازی واقعی و رقابتی کردن صنایع به خصوص صنعت خودرو و... همراه با سایر موارد مطروحه در طرح تحول اقتصادی مورد توجه قرار گیرد. صادقانه باید پذیرفت چنانچه مواد متعدد مصرح در تبصره 13 قانون بودجه سال 86 به طور کامل و صحیح فرصت اجرا می یافت اکنون اصلاح قیمت حامل های انرژی به خصوص بنزین و گازوئیل با هزینه تورمی کمتری همراه بود. اما در باب توزیع عواید حاصل از اصلاح قیمت حامل های انرژی از ذکر این نکته نباید غافل بود که هرگونه پرداخت نقدی به پنج دهک پایین درآمدی جامعه به منظور جبران قدرت خرید آنان، اسباب افزایش تقاضای را فراهم می آورد که عرضه یی در قبال آن شکل نگرفته لذا تورم شدت می یابد زیرا گرچه با اصلاح قیمت حامل های انرژی در حجم پول کشور تغییری ایجاد نمی شود اما از آنجایی که به موجب نظریه جان استوارت میل سطح عمومی قیمت ها نتیجه حاصل ضرب حجم پول (M) در سرعت گردش پول (V) است، لذا با افزایش سرعت گردش پول ناشی از بالا رفتن تقاضای طبقات کم درآمد جامعه، سطح عمومی قیمت ها افزایش می یابد و عرصه را بر طبقات آسیب پذیر تنگ تر می سازد و اهداف عدالت خواهی هدفمند کردن یارانه ها را به ضد خود بدل می سازد. از این رو به منظور کنترل تورم لازم است بخشی از وجوه حاصل از اصلاح قیمت حامل های انرژی از گردش خارج و به بانک مرکزی عودت داده شود تا کاهش حجم پول تاثیر افزایش سرعت گردش پول در رشد قیمت ها را خنثی سازد. اما مع الوصف مجدداً باید متذکر شد پرداخت یارانه نقدی که نوعی تقسیم پول بین مردم و هدر دادن منابع ارزی کشور است از سوی اقتصاددانان تجویز نمی شود زیرا به جای آنکه هزاران میلیارد تومان مصروف سرمایه گذاری تولیدی و صنعتی شود و با ایجاد فرصت های شغلی و ارزش افزوده اقتصاد کشور را رشد دهد، به شیوه های غیرمولد هزینه می شود که خود در تشدید تورم ایفای نقش می کند. آیا بهتر نیست به جای پرداخت نقدی یارانه، سرمایه های انسانی را از طریق ارائه خدمات آموزش و پرورش مجانی و بهداشت رایگان که در بلند مدت بازدهی بیشتری نسبت به پول نقد دارد مورد حمایت قرار داد زیرا رشد سرمایه های انسانی، فرآیند توسعه اقتصادی را تسریع کرده و بهبود سطح زندگی آحاد جامعه را تضمین می کند. به جای پرداخت یارانه نقدی به طبقات غیربرخوردار رفاه بدهید، تا طعم شیرین زندگی را احساس کنند. قطعاً بخش مهمی از سبد مصرفی خانوارها را هزینه های آموزش و پرورش و بهداشت و درمان تشکیل می دهد. با حذف این هزینه ها و استقرار نظام تامین اجتماعی کارا و موثر بی تردید قدرت خرید آنان در جهت تقابل با قیمت های واقعی کالاها و خدمات دولتی افزایش می یابد و لذا توزیع نقدی یارانه ها که اسباب افزایش تقاضاهای جدید را فراهم می آورد و تورم را است موضوعیت نخواهد داشت. کوتاه سخن آنکه باید توجه کنیم مشکلات و معضلات رژیم اقتصاد دولتی ریشه یی و ساختاری است. ریشه معضلات تنها از طریق تحولات ساختاری سوزاننده می شود نه اصلاحات موردی و مقطعی. فلذا تا اهداف سیاست های کلی که معطوف به آزادسازی اقتصادی، عدم دخالت دولت در حوزه قیمت ها، رقابت پذیری، واگذاری تصدی ها و مالکیت های بنگاه های دولتی و شبه دولتی به بخش خصوصی واقعی و کوچک کردن دولت است، محقق نشود تغییر ماهیتی در ساختار اقتصاد دولتی ایجاد نخواهد شد و همچنان فرآیند نابهنه تخصیص منابع در غیاب یک بازار رقابتی و اتلاف ثروت ملی تداوم خواهد داشت.

پی نوشت؛ ----- I - بعدها ایروینگ فیشر در تکمیل این نظریه حاصل ضرب حجم شبه پول ($M\$\$$) و سرعت گردش آن ($V\$\$$) را به فرمول استوارت میل اضافه کرد.

قاچاق سوخت بحث انحرافی است

همزمان با آغاز بررسی لایحه اصلاح یارانه‌ها در مجلس، آمارهای مختلف و عجیبی درباره میزان قاچاق سوخت از مرزهای کشور از سوی برخی مقام‌های دولتی و دست‌اندرکار مطرح شد که ضمن وجود اختلاف فاحش در میزان آن، وجود چنین پدیده‌ای تعجب محافل کارشناسی را برانگیخته است. به گزارش خبرنگار ما، محمدرضا فرزین معاون وزیر اقتصاد و سخنگوی کارگروه طرح تحول اقتصادی، چندی پیش اعلام کرد که روزانه 40 میلیون لیتر سوخت از کشور قاچاق می‌شود. اعلام این رقم با واکنش زیادی مواجه شد اما روز یکشنبه دبیر ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز این میزان را به 12 میلیون لیتر تقلیل داد. اعلام این آمار ضمن اینکه دستاورد طرح‌هایی مثل کارت سوخت و سهمیه‌بندی بنزین را زیر سؤال می‌برد، به اعتقاد کارشناسان و دست‌اندرکاران، بحثی انحرافی، نادرست و برای تاثیرگذاری بر روند بررسی لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها در مجلس است. طرح کارت هوشمند سوخت برای مصرف‌کنندگان بنزین و تعمیم آن به مصرف‌کنندگان گازوئیل که به‌عنوان بزرگ‌ترین طرح آی‌تی در کشور و حتی خاورمیانه از آن یاد می‌شود با هدف قطع قاچاق سوخت در کشور اجرا شد. در این زمینه حتی با تمهیداتی در شهرهای مرزی کشور از سوی شرکت ملی پالایش و پخش کشور اجرا شد که امکان قاچاق سوخت را تا میزان بسیار بالایی کاهش داده است.

قاچاق از میزان تبخیر کمتر است

در این زمینه یکی از مدیران سابق شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ضمن رد احتمال قاچاق سوخت از کشور به میزان 12 میلیون لیتر تاکید کرد: احتمال قاچاق سوخت به میزان قابل توجهی کاهش یافته و در حال حاضر میزان آن در شبکه توزیع رسمی آنقدر کم است که از میزان تبخیر بنزین نیز کمتر است و قابل توجه نیست. وی خاطرنشان کرد: این مسئله اگر هم وجود داشته باشد تنها در شبکه دولتی و مراکزی ممکن است که سهمیه‌های مشخص و بالایی از بنزین یا گازوئیل دریافت می‌کنند.

شرایط برای قاچاق وجود ندارد

بیژن حاج محمد رضا رئیس انجمن جایگاه‌داران عرضه سوخت کشور نیز تاکید کرد به دلیل شرایطی که از هنگام اجرای طرح کارت هوشمند به وجود آمده در مورد بنزین و گازوئیل هیچ شرایطی برای قاچاق سوخت وجود ندارد. وی افزود: اینکه برخی چنین تصور می‌کنند که صاحبان کارت سوخت بنزین از جایگاه‌های عرضه سوخت، بنزین تحویل گرفته و ذخیره کنند و به قاچاقچیان تحویل دهند، در هیچ نقطه کشور عملی نیست. وی تاکید کرد: اگر آمارهایی که اعلام می‌شود واقعی باشد باید سرچشمه آن را در مراکزی که امکان دریافت و ذخیره مقدار قابل توجهی سوخت را دارند و در مناطقی هستند که به نقاط مرزی نزدیک هستند جست‌وجو کرد.

بحث، انحرافی است

در این زمینه اکبر ترکان معاون سابق برنامه‌ریزی وزیر نفت گفت: این بحث، امروز که مجلس در حال بررسی لایحه حذف یارانه است انحرافی است. امروز باید برای پس از حذف یارانه‌ها برنامه‌ریزی کرد. وی افزود: پیش از اینکه قیمت سوخت پایین بود و طرح کارت هوشمند اجرا نشده بود و لایحه حذف یارانه‌ها وجود نداشت شاید این مسئله مهم بود ولی امروز باید برای استفاده از فناوری‌های پیشرفته برای کاهش مصرف انرژی در مراکز مصرف چه خانه‌ها چه ادارات و چه کارخانه‌ها برنامه‌ریزی کرد. ترکان ادامه داد: امروز باید برای فرهنگ‌سازی در مورد نحوه مصرف سوخت برنامه‌ریزی کرد، اصلاح فرهنگ عمومی و پرداختن به زیرساخت‌های عمومی و استانداردها و جلوگیری از واردات کالاهایی که مصرف بالا دارند باید در صدر توجه مسئولان باشد. نباید اجازه داد تولیدات غیراستاندارد و درجه چندم خارجی چه خودرو چه یخچال و بخاری و غیره وارد کشور شود. باید به تولیدکنندگان داخلی نیز زمان مشخصی داد تا تولید خود را اصلاح کنند.

این آمار درست نیست

در این زمینه محمد خباز سخنگوی کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی نیز می‌گوید: ماجرای قاچاق مواد سوختی از قدیم بوده است و بحث تازه‌ای نیست. امروز با این تفاوت و در شرایطی مطرح می‌شود که دولت و مجلس تصمیم گرفتند که مواد سوختی را به صورت سهمیه بندی و کارتی در اختیار عموم بگذارند. مهم‌ترین توجیهی که برای سهمیه بندی بنزین ارائه شد قاچاق بود. امروز مصرف‌کننده، سوخت خود را به مقدار معین و از طریق کارت دریافت می‌کند و آمار دقیق آن دست دولت است. هرگونه افزایش میزان مصرف نیز باید با بنزین 400 تومانی تامین شود. طبق آمار دولت، میزان مصرف سوخت آزاد تاکنون خیلی کم بوده و این آمار نشان می‌دهد که 95 درصد مصرف مردم از طریق کارت و سهمیه‌ها تامین می‌شود. وی افزود: اعلام این آمار شاید برای این است که نمایندگان مجلس را توجیه کنند که با این میزان قاچاق باید یارانه‌ها حذف شود. خباز با اشاره به اینکه این آمار درست نیست، ادامه داد: به نظر نمی‌رسد که از راه‌های موجود امکان این میزان قاچاق وجود داشته باشد چون به نظر نمی‌رسد برای قاچاقچی عادی صرف کند. پیش از این صرف می‌کرد چون قیمت‌ها و شبکه توزیع طوری بود که سوخت از مواد مخدر هم برای قاچاق پرطرفدارتر بود اما امروز این نوع قاچاق صرف نمی‌کند.

اجرای همزمان اصل 44 و هدفمندسازی یارانه‌ها واگذاری قبل از ورشکستگی

دولت با اجرای همزمان دو برنامه هدفمندسازی یارانه‌ها و خصوصی‌سازی بسیاری از این واحدهای در جریان واگذاری را در آستانه ورشکستگی قرار می‌دهد.

علی پاکزاد: در حالی که لایحه هدفمندسازی یارانه‌ها در حال بررسی است در آخرین گزارش سازمان خصوصی‌سازی به نظر می‌رسد تا پایان مهر ماه سال جاری بالغ بر 102 هزار میلیارد ریال از سهام شرکت‌های دولتی واگذار شده است که این رقم با در نظر گرفتن آنکه اوج واگذاری در سال 86 با رقمی معادل 243 هزار میلیارد ریال واگذار شده است به نظر می‌رسد تا پایان سال 88 این رکورد شکسته شود اما این رکوردشکنی و تلاش دولت برای تکمیل فرایند واگذاری شرکت‌های زیرمجموعه خود قبل از پایان گرفتن بررسی لایحه هدفمندسازی یارانه‌ها

این شبهه را به وجود می‌آورد که دولت از تبعات منفی هدفمندسازی یارانه‌ها مطلع است و تلاش دارد بخش‌های آسیب‌پذیر خود را قبل از اجرای این برنامه تبدیل به احسن کند. البته این رشد شدید واگذاری‌ها همزمان با ابلاغ اصل 44 صورت گرفته است ولی در عمل آنچه که از نظر دور مانده همزمانی رشد این فرایند با اقدام دولت در زمینه تنظیم طرح تحول و کنار گذاشتن قانون برنامه چهارم و در نهایت حذف سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور است که برآیند این اقدامات به اینجا منتهی شده است که طی سال‌های 86 و 87 دولت بالغ بر 463 هزار میلیارد ریال از سهام خود را واگذار کند. واگذاری‌هایی که بخش عمده آن شامل صنایع بزرگ و انرژی بر بوده و براساس گزارش سازمان خصوصی‌سازی در مورد روشهای واگذاری اعلام شده است که بالغ بر 43 درصد از این واگذاری‌ها در قالب سهام عدالت صورت گرفته است که صاحبان سهام این مجموعه بنا به تأکید خود دولت از آسیب‌پذیرترین اقشار هستند و همچنین 13 درصد دیگر سهام از طریق بورس صورت گرفته است که باز هم به غیر از سهامهای بلوکی واگذار شده در این روش باقی باقی سهام توسط سهامداران خرد خریداری شده است. در ترکیب بخشی نیز آمارها نشان می‌دهد بخش خصوصی و بخش تعاون کشور بالغ بر 87/8 درصد از سهام شرکت‌های واگذار شده را در اختیار دارند حال اگر نگاهی به بخش‌های تکلیفی اصل 44 و قانون خصوصی‌سازی داشته باشیم متوجه می‌شویم در عمل دولت با تسریع واگذاریهای خود دست مدیران جدیدی که سرمایه‌های خود را به این بخش‌ها وارد کرده‌اند را بسته است؛ مدیرانی که بسیاری از آنها در زمان خرید سهام از جزئیات لایحه هدفمندسازی یارانه‌ها بی‌اطلاع بوده‌اند. همچنین در اصل 44 تعدیل نیرو برای صاحبان جدید ممنوع شده است و این در شرایطی که لایحه هدفمندسازی بنا بر تأکید تمام کارشناسان به شدت هزینه فعالیت اقتصادی واحدهای انرژی بر را افزایش می‌دهد و از سوی دیگر تورم ناشی از اجرای این طرح افزایش دستمزد را به این صنایع تحمیل می‌کند در نهایت مدیران این صنایع را برای سودآوری در شرایط دشواری قرار می‌دهد. در چنین شرایطی تنها راه چاره برای آنها افزایش قیمت محصولاتی است که تولید می‌کنند؛ ولی در همین جا تناقض دیگری بین لایحه هدفمندسازی و اصل 44 رخ می‌نماید که آن هم برنامه‌ای است که دولت آنرا به عنوان راه حل مهار تورم ناشی از اجرای هدفمندسازی به آن اشاره کرده است. وزیر بازرگانی اعلام کرده است که دولت برای مهار تورم طی 5 سال آینده در بازار اقدام به قیمت‌گذاری و دخالت در بازار خواهد کرد و این مسئله باعث می‌شود افزایش قیمتی که بتواند ادامه فعالیت اقتصادی را در واحدهای واگذار شده اصل 44 ممکن سازد به خاطر دخالت‌های دولت در بازار غیرممکن شود. مهار بازار فولاد و سیمان و محصولات پتروشیمی که همه و همه از جمله صنایع انرژی‌بر هستند تا محصولات کشاورزی که با رشد قیمت سوخت با رشد شدید قیمت تمام شده مواجه می‌شوند در برنامه قطعی کنترل بازار دولت قرار دارد و این بخش‌ها دقیقاً همان صنایعی هستند که در قالب اصل 44 قانون اساسی واگذار شده‌اند و در عمل با اجرای طرح هدفمندسازی یارانه‌ها با چالش جدی مواجه می‌شوند. بازنده اصلی این تناقض بین اصل 44 و لایحه هدفمندسازی نیز همانطور که قبل تر به آن اشاره کردیم بخش خصوصی و تعاونی هستند، بخش‌هایی که تقویت آنها بنا بر دستور رهبری در نامه ابلاغ اصل 44 به رئیس‌جمهور مورد تأکید قرار گرفته است ولی روند فعالیت دولت در اجرای همزمان این دو برنامه در عمل باعث می‌شود نه تنها بخش خصوصی و تعاونی کشور تقویت نشوند بلکه اصل 44 قانون اساسی و سند چشم‌انداز در عمل از چرخه برنامه‌های اجرایی خارج و این اسناد تبدیل به شعارهایی دور از دسترس شود. از سوی دیگر یکی از اهداف اصلی خصوصی‌سازی و اجرای اصل 44 کاهش سهم دولت در اقتصاد کشور بوده است ولی در صورت اجرای همزمان این دو برنامه این هدف نیز زیر

سؤال خواهد رفت بر اساس اظهارات غلامرضا حیدری کردزنگنه در شهریور ماه سال 87 با خبرگزاری مهر با واگذاری‌ها انجام شده از سال 84 به بعد در عمل سهم دولت از اقتصاد کشور به 50 درصد کاهش پیدا کرده است که البته این اظهار نظر در همان زمان از سوی کارشناسان اقتصادی زیر سؤال رفت و نقد این روش ارزیابی عنوان شد که این واگذاری‌ها نشان‌دهنده میزان سهم دولت در اقتصاد نیست ولی حتی اگر این نوع ارزیابی را درست بدانیم در صورتی که شرکت‌هایی که دولت طی این سال‌ها به بخش خصوصی و تعاونی کشور واگذار کرده است در اثر اجرای طرح هدفمندسازی یارانه به ورشکستگی کشیده شوند در عمل بازهم شاهد رشد سهم دولت در اقتصاد کشور خواهیم بود و در عمل آنچه از اجرای همزمان دو برنامه عاید اقتصاد ملی خواهد شد چیزی به غیر از عقبگرد نیست. از سوی دیگر همین دغدغه‌ها باعث شده است در چند ماه اخیر بنابر آمارهای بورسی با بالا گرفتن بحث بحث تصویب لایحه هدفمندسازی یارانه‌ها شاهد کاهش تعداد خریداران حقیقی در بورس بوده‌ایم که این نشان از کاهش تمایل سهامداران خرد به ورود به بازار سرمایه بوده است و در مقابل سهم شرکت‌های نیمه‌دولتی و شبهه‌دولتی‌ها در فهرست خریداران حقوقی با رشد چشم‌گیری مواجه شود که این مسئله نیز نشان از نگرانی حضور بخش خصوصی از چشم‌انداز سرمایه‌گذاری در کشور است و از سوی دیگر نشان‌دهنده استفاده شبه‌دولتی‌ها از فرصت پیش آمده است که در نهایت برآیند این فریندها به چیزی جز رشد سهم دولت در اقتصاد منتهی نمی‌شود. در نهایت می‌توان گفت دولت در عمل با اجرای همزمان دو برنامه هدفمندسازی یارانه‌ها و خصوصی‌سازی تلاش دارد ضمن جبران کسری بودجه شدید خود واگذاری زیرمجموعه‌های خود را با بالاترین قیمت ممکن و قبل از آغاز مشکلاتی به انجام برساند که بسیاری از این مجموعه‌ها را در آستانه ورشکستگی قرار می‌دهد در حالی که منطقی است دولت واگذاری سهام مجموعه‌های آسیب‌پذیر را به بعد از اجرای لایحه هدفمندسازی یارانه‌ها موکول کند تا کشف قیمت واقعی صورت پذیرد و هم امکان تحقق اهداف اصل 44 فراهم شود و این دو قانون در تناقض باهم قرار نگیرند.

کارشناسان با اشاره به هدفمند کردن یارانه‌ها، عنوان کردند نگرانی از فشار اقتصادی به دهک‌های پایین

حمید سلیمانی: حتی موافق‌ترین کارشناسان و سینه‌چاک‌ترین مدافعان هدفمند کردن یارانه‌ها بر این نکته اذعان دارند که تورم ناشی از اجرای لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها امری اجتناب‌ناپذیر است. هدفمند کردن یارانه‌ها در زبانی ساده و عامه‌فهم، چیزی نیست جز تبدیل پرداخت یارانه‌ها از حالت غیرمستقیم به حالت مستقیم و به احتمال قریب به یقین، حذف تدریجی آن در مراحل بعدی. این همان سیاستی است که یکی از پایه‌های اصلی سیاست تعدیل اقتصادی در دولت سازندگی و سیاست‌های پیشنهادی بانک جهانی بود و قریب به اتفاق آنان که در کارگروه تحول اقتصادی دولت حضور دارند از مخالفان سرسخت سیاست یادشده در زمان مطرح شدن در دوران برنامه اول توسعه و مدت‌ها بعد از آن بودند. امروز نظر بسیاری از آن منتقدان دیروز عوض شده و با سیاست‌های آن دوران مخالفت نمی‌ورزند. با این حال برخی از آنها و در راس‌شان، رئیس دولت همچنان زبان سیاست‌های آن دوره را سیاست‌های غربی و شکست‌خورده برمی‌شمرند ولی در عین حال و با افتخار تمام نوید اجرای همان برنامه‌ها را به

مردم می‌دهند. پیش‌بینی دقیق اثرات انتقال یارانه‌ها از حالت غیرمستقیم به مستقیم، کاری بس پیچیده و سخت و شاید هم غیرممکن است چرا که انجام چنین کاری نیازمند یک بانک اطلاعات دقیق و گسترده از صدها متغیر اقتصادی و اجتماعی داخلی و خارجی از یکسو و یک مدل اقتصادی و اجتماعی کلان از سوی دیگر است تا رفتار متغیرهای گوناگون اقتصادی و اجتماعی را در ارتباط با یکدیگر بتوان شناسایی کرده و به شبیه‌سازی ارتباط میان آنها برای زمان پس از نقدی کردن یارانه‌ها پرداخت اما چون چنین امکانی در شرایط موجود در دسترس نیست و شاید هم هیچ‌گاه در دسترس قرار نگیرد، بنابراین کارشناسان ناچارند به روش‌های نظری و کلی روی آورند و صرفاً چشم‌اندازی مات از آنچه که ممکن است به وقوع بپیوندد، ارائه دهند. داریوش قنبری، نماینده مردم ایلام در مجلس در این باره می‌گوید: در اینکه گفته‌اند طرح هدفمند کردن یارانه‌ها جراحی اقتصاد ایران است، شکی نیست اما این موضوع مطرح می‌شود که جراح کیست و چه مهارتی نسبت به نوع جراحی دارد و اینکه بیمار در چه وضعیتی قرار دارد؟ آیا بیمار شرایط جراحی را داراست؟ برخی از اوقات بیمارانی وجود دارند که قبل از جراحی باید تقویت شوند یا اصلاً قابلیت جراحی ندارند. تصور می‌کنم در جراحی اقتصاد ایران هم جراح مهارت لازم را ندارد و هم بیمار آمادگی جراحی را در وضعیت کنونی دارا نیست. ما الان در شرایطی تورمی و بسیار ناجور اقتصادی هستیم. کشور ما در میان کشورهای منطقه رتبه اول تورم را دارد. همزمان با بحث تورم بسیاری از شاخص‌های اقتصادی در حال حاضر منفی است. در چنین شرایطی هرگونه عملی که در راستای اصلاح اقتصاد صورت می‌گیرد باید بسیار دقیق و کارشناسانه صورت گیرد. در شرایطی که تورم عارضه کلی اقتصاد است، اقدامی صورت می‌گیرد که به جای مهار تورم، خودش باعث افزایش تورم می‌شود. این مانند این است که ما به جای بهبودی بخشیدن به وضعیت بیمار، کاری کنیم که عضو دیگر از بیمار هم از کار بیفتد و این می‌تواند بیمار را به سمت مرگ سوق دهد. اقتصاد بیمار ما با طرح هدفمند کردن یارانه‌ها به سمت نابودی و از بین رفتن حرکت می‌کند. وی می‌افزاید: نگرانی دیگری که وجود دارد، این است که جراح اقتصاد ایران مهارت لازم را ندارد و اصلاً به کار کارشناسی توجه نمی‌کند. من نمی‌دانم واقعا آقای احمدی نژاد که می‌گویند ما این طرح را پخته کرده‌ایم، منظورشان چیست؟ ایشان سال گذشته دنبال اجرایی کردن این طرح بودند و می‌خواستند یک شبه در آستانه انتخابات ریاست جمهوری این کار را صورت دهند و در راستای پرداخت نقدی به بخشی از مردم می‌خواستند اقداماتی را صورت دهند. به نظر من کسانی که به این طرح نظر مثبت دارند، اطلاعات دقیقی ندارند. از این رو، متاسفم از اینکه همکاران ما در مجلس هم به شکلی از این طرح حمایت کردند و آن را به تصویب رساندند و در این شرایط ما نمی‌توانیم بگوییم فقط دولت در ارائه این طرح مسئولیت دارد بلکه همکاران ما هم در مجلس در برابر تبعات منفی اجرایی شدن این طرح مسئولند و در مجموع باید پاسخگویی مشکلات اجرایی شدن این طرح باشند.

آثار حذف یارانه‌های غیرمستقیم

بسیاری از کارشناسان در بررسی آثار حذف یارانه‌های غیرمستقیم روی مواردی چون افزایش تورم و نرخ بیکاری انگشت می‌گذارند. این عده در تحلیل تاثیرات حذف یارانه‌های غیرمستقیم نکاتی را برمی‌شمرند. برخی از این کارشناسان اعتقاد دارند که با حذف سوبسیدهای پرداختی به تولیدکنندگان یا عدم عرضه ارزان قیمت مواد اولیه به آنان (مثل نفت خام و سایر حامل‌های انرژی)، هزینه‌های تولید بنگاه‌های اقتصادی شدیداً افزایش یافته و در نتیجه، سطح عمومی قیمت‌ها افزایش، تولید جامعه کاهش، میزان بیکاری افزایش و برخی از فعالیت‌های اقتصادی یا فعالیت برخی از تولیدکنندگان به تعطیلی کشیده خواهد شد. همچنین با افزایش قیمت‌های داخلی، مزیت رقابتی

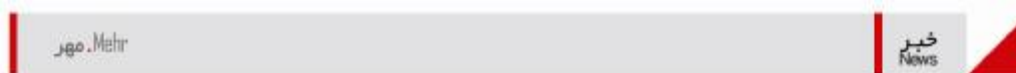
کالاهای داخلی در بازارهای داخلی و خارجی شدیداً کاهش یافته و واردات افزایش و صادرات کاهش می‌یابد و این خود منجر به کاهش بیشتر تولید و اشتغال خواهد شد ضمن آنکه این امر منجر به افزایش نرخ ارز می‌شود که اگر دولت بخواهد مانع آن شود (با توجه به وفور درآمدهای نفتی و دیدگاه‌های اقتصادی خاص دولت موجود چنین چیزی محتمل هم هست)، نقدینگی رشد کرده و سطح عمومی قیمت‌ها افزایش بیشتری خواهد یافت. این عده معتقدند افزایش قیمت و کاهش تولید در مورد فعالیت‌های انرژی‌بر نظیر حمل‌ونقل و تولید محصولات فلزی، مصالح ساختمانی و محصولات شیمیایی بیشتر از بقیه فعالیت‌ها خواهد بود. کشش قیمتی تقاضا نیز در این زمینه موثر است و در مورد کالاهایی که کشش قیمتی تقاضای پایینی دارند مانند نان، مسکن و دارو، افزایش قیمت بیشتر و کاهش تولید کمتر خواهد بود. داریوش قنبری در این باره می‌گوید: در این طرح نه تنها حذف یارانه‌ها و واقعی شدن قیمت‌ها برای اقشار مختلف تورم‌زاست بلکه تزریق پول به اقشار کم‌درآمد برای کاهش فشار این طرح نیز عوارض تورمی دارد یعنی با این اقدام دو عامل تورم‌زا به عوامل قبلی اضافه می‌شود؛ یکی حذف یارانه‌ها و دیگری تزریق پول که به‌خاطر حذف یارانه‌ها صورت می‌گیرد. بر خلاف آنچه که برخی تصور می‌کنند، این طرح نه تنها داروی درمان این اقتصاد نیست بلکه باعث ایجاد مسائل و مشکلات بیشتر خواهد بود و افق روشنی برای این لایحه نمی‌توان در نظر گرفت. برخی از کارشناسان نیز عقیده دارند که با توجه به اینکه صنایع انرژی‌بر عمدتاً سرمایه‌برند و از سوی نیز نیروی کار تا حدی جانشین انرژی است بنابراین در وهله اول شاید چنین به‌نظر بیاید که در نتیجه حذف یارانه‌های غیرمستقیم با رشد اشتغال مواجه خواهیم بود اما باید گفت، با توجه به اینکه تغییر تکنولوژی تولید از سرمایه‌بری به کاربری به سختی و با اینرسی بالایی صورت خواهد گرفت، بنابراین پدیده بیکاری محتمل‌تر است. همچنین در مورد کالاهایی که تقاضای آنها نسبت به تغییرات قیمت بی‌کشش است مانند کالاهای ضروری چون نان و بنزین و دارو و همچنین در مورد کالاهایی که عرضه آنها نسبت به تغییرات قیمت باکشش است مانند مواردی که تغییر خط تولید در مورد آنها آسان است، مصرف‌کنندگان بیشتر از تولیدکنندگان متضرر می‌شوند. در مقابل کارشناسان دیگری نیز عقیده دارند که با این کار تخصیص منابع بهبود یافته و اتلاف آن شدیداً کاهش می‌یابد و فرصت برای بهره‌برداری بیشتر از سایر مزیت‌های رقابتی کشور، البته با اینرسی قابل توجهی مهیا می‌شود و بنابراین ساختار تولیدی کشور تدریجاً تغییرات اساسی جهت مثبت پیدا می‌کند و قدرت رقابتی و کیفیت کالاهای تولید داخل در مسیر بهبود قرار می‌گیرد. همچنین به تدریج روند جابه‌جایی‌های جمعیتی در کشور تغییر یافته و تمرکز جمعیت و فعالیت در کلانشهرها متوقف و در مورد برخی از آنها حتی معکوس می‌شود و در ضمن مصرف حامل‌های انرژی کاهش یافته و آلودگی‌های زیست‌محیطی تخفیف می‌یابد. جمشید پژویان در این باره می‌گوید: در مورد اقتصاد ایران در مواردی همچون انرژی، نقدی کردن یارانه به نفع رفاه جامعه است. برای این مورد دو حسن را مطرح می‌کنیم؛ اول اینکه افرادی که حامل‌های انرژی همچون بنزین را مصرف نمی‌کنند (مانند افرادی که در روستا زندگی می‌کنند) به حق‌شان که سهمی از این منابع است، می‌رسند و ثانیاً از قاچاق بنزین جلوگیری می‌شود.

غ وزیر اقتصاد :

اجرای طرح تحول اقتصادی اجتناب ناپذیر است

وزیر امور اقتصادی و دارایی ضمن دعوت از کشورهای منطقه برای حضور جدی در بورس بین المللی کیش، گفت: اجرای طرح تحول اقتصادی در اقتصاد ایران اجتناب ناپذیر است. به گزارش خبرنگار اعزامی مهر به کیش، شمس الدین حسینی امروز (دوشنبه) در مراسم افتتاح تالار معاملات بین المللی نفت، فرآورده های نفتی و محصولات پتروشیمی در کیش گفت: تالار معاملات بین المللی فرآورده های نفتی و محصولات پتروشیمی به عنوان نگین بورس کالای ایران در نگین مرجانی جزیره زیبای کیش نشست. وی اظهار داشت: اقتصاد ایران، اقتصادی با ظرفیت بالاست که دارای ظرفیت های و فرصت های زیادی است و اساس تدوین سند چشم انداز افق 1404 نیز از همین رو بوده است. حسینی تصریح کرد: خوشبختانه سند چشم انداز نوشته و تصویر آرمانی آن نیز ترسیم شده است از همین رو نیازمند مسیری کارآ هستیم که با ابلاغ اصل 44 و تدوین قانون در این زمینه، اجرای این سیاست ها تعریف و مسیر آن مشخص شد. وزیر امور اقتصادی و دارایی با بیان اینکه طرح تحول اقتصادی با همین نیت تدوین شده است، افزود: برای اصلاح ساختارها نمی توان با روشی سنتی به اهداف ترسیم شده دست یافت به همین علت نیازمند نقش آفرینی بورس هستیم. حسینی با بیان اینکه نقش بورس در دولت جدی گرفته شده است، ادامه داد: در سال 84 کل ارزش معاملات انجام شده در بورس 8 هزار و 100 میلیارد تومان بود در حالی این رقم در سال 87 به 22 هزار میلیارد تومان رسید، که در مقایسه با سایر حوزه ها شاهد رشد پرشتابی در بورس هستیم. وی ابراز داشت: طی هفت ماه نخست امسال حجم معاملات بورس اوراق بهادار و بورس کالای ایران به 12 هزار میلیارد تومان نزدیک شده است، البته این رقم بدون در نظر گرفتن معامله بلوکی مخابرات است. حسینی با اشاره به اینکه در شرایط فعلی شاهد عرضه ابزارهای جدید مالی در بازار سرمایه هستیم، خاطر نشان کرد: این ابزارها با در نظر گرفتن ملاحظات شرعی در بازار اوراق بهادار عرضه شده و توافق کارشناسان و علما در این زمینه یکی از مهم ترین مسائل است. وی به اتفاق دیگری در بازار سرمایه اشاره کرد و افزود: در حال حاضر تنوع محصولات در بورس کالا بسیار افزایش یافته است در حالی که در روزهای نخست راه اندازی تعداد کالاهای معامله شده بسیار اندک بود. حسینی ادامه داد: هم اکنون 60 قلم محصول پتروشیمی در بورس کالا مورد معامله قرار می گیرد و به زودی شاهد عرضه سایر محصولات در این بورس خواهیم بود. وزیر امور اقتصادی و دارایی با بیان اینکه باید پوشش بورس را به لحاظ جغرافیایی باید افزایش داد، تصریح کرد: هم اکنون انجام معاملات برای خارجیان در بورس اوراق بهادار تهران وجود دارد اما این امکان در جزیره کیش تسهیل شده و بسیار راحت تر است. وی گفت: حرکات و برنامه های

دولت در جهت حمایت از توسعه بازار سرمایه همچنان پابرجاست و در برنامه پنجم توسعه نیز احکام مختلفی در این خصوص دیده شده است. حسینی با قدردانی از مجلس شورای اسلامی در همکاری های انجام شده، تصریح کرد: در حال حاضر شرکتهایی که محصولاتشان را در بورس کالا عرضه می کنند به تناسب عرضه از معافیت مالیاتی برخوردار می شوند. وی ادامه داد: چنانچه می پذیریم رقابت در سیاست های کلی اصل 44 نسخه ای شفاف بخش در اقتصاد ایران است، باید الزامات آن را نیز بپذیریم چرا که نمی توان بازار محصولات پتروشیمی را رقابتی کرد در حالی که خوراک پتروشیمی رقابتی نیست. حسینی با طرح این سؤال که چگونه می توان یک ماده اولیه را قیمت گذاری کرد اما فرآورده های آن را قیمت گذاری نکرد، اظهار داشت: باید الزامات رقابت و بهره وری را بپذیریم و طرح هدفمند کردن یارانه ها این الزام را فراهم می کند. وزیر امور اقتصادی و دارایی با بیان اینکه تصور می کنم در این زمینه اطلاع رسانی درستی انجام نشده است، گفت: گاهی شاهد هستیم که از طرح تحول اقتصادی به عنوان یک داروی تلخ یاد می شود که باید این التهاب آفرینی را که مانعی در مسیر اجرای نسخه شفاف بخش اقتصاد است، کنار گذاشت. وی تاکید کرد: اجرای این طرح برای اقتصاد ایران، اجتناب ناپذیر است به طوری که گزارش مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی نشان می دهد که طی هشت سال آینده امکان صادرات برای نفت وجود ندارد. وی افزود: امروز در اقتصاد ایران گام های بزرگی برداشته شده و از کشورهای منطقه می خواهیم تا در این زمینه به ما بپیوندند تا تعیین کننده قیمت در منطقه باشیم.

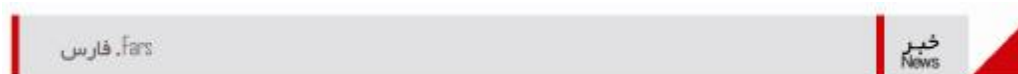
قضاوی اعلام کرد:

رشد نقدینگی به 27 درصد رسید

تدابیر جدید برای مهار نقدینگی

معاون اقتصادی بانک مرکزی از افزایش رشد نقدینگی از 15.9 درصد پایان سال 87 به 27 درصد در پایان شهریورماه امسال خبر داد و اعلام کرد این بانک برای مهار رشد بیش از حد نقدینگی تدابیر جدیدی اتخاذ کرده است. به گزارش خبرنگار مهر، حسین قضاوی عصر امروز دوشنبه در جمع خبرنگاران به تشریح آخرین وضعیت شاخص قیمت های خرده فروشی، شاخص قیمت کالاهای صادراتی و همچنین آمار پروانه های ساختمانی صادر شده توسط شهرداری ها در سه ماهه ابتدای سال جاری پرداخت و گفت: نرخ تورم در دوامه ماهه منتهی به شهریور 88 به 18.5 درصد کاهش یافت، این در حالی است که این رقم در پایان سال 87 معادل 25.4 درصد بود. قضاوی از کاهش 6.9 درصدی نرخ تورم در شش ماه گذشته خبر داد و افزود: اگر تغییرات سطح قیمت ها را نقطه به نقطه در نظر بگیریم در شهریور 88 نسبت به مدت مشابه سال گذشته به عدد 9.3 خواهیم رسید به نحوی که در تحلیل نقطه به نقطه رشد شاخص قیمت ها تک رقمی است. وی قیمت گروه کالاها در سبد شاخص قیمتی را 57 درصد اعلام کرد و افزود: در شهریور سال جاری این میزان نسبت به مدت مشابه سال قبل 5.1 درصد رشد یافت. شاخص قیمت گروه خدمات که ضریب اهمیت آن 43 درصد است، در شهریور سال جاری نسبت به مدت مشابه سال قبل 14.2 درصد افزایش دارد. معاون اقتصادی بانک مرکزی خاطر نشان کرد: برای اولین بار بعد از 40 ماه طی شهریور سال جاری نسبت به مدت مشابه سال قبل سطح عمومی قیمت ها تک رقمی شده است. وی در خصوص قیمت شاخص قیمت کالا

و خدمات شهری با بیان به اوج رسیدن این شاخص در مهرماه 87 به 29.5 درصد، افزود: همچنین رشد شاخص قیمتهای خرده فروشی در 11 ماهه منتهی به پایان شهریورماه امسال 17.9 واحد درصد کاهش را نشان می دهد. معاون اقتصادی بانک مرکزی پیش بینی کرد که با ادامه روند کاهش قیمتها نرخ تورم همچنان کاهش یابد. وی علت اصلی کاهش نرخ تورم در 11 ماه گذشته را سیاستهای کنترل نقدینگی بانک مرکزی اشاره کرد و افزود: جمع آوری چک پول بانکها در مرداد سال 87 و مدیریت بهتر نقدینگی توسط بانک مرکزی از دلایل مهم در این بخش است. قضاوی از جمع آوری بیش از 100 هزار میلیارد ریال انواع چک پول بانکها خبر داد و تاکید کرد: برای اجرای این سیاست بانک مرکزی 70 هزار میلیارد ریال خط اعتباری به بانکها در سال گذشته در نظر گرفته بود تا از این طریق بتواند تغییرات ناشی از جمع آوری چک بانکها و جایگزینی ایران چک بانک مرکزی را پوشش دهد. معاون اقتصادی بانک مرکزی ایجاد خط اعتباری برای بانکها در سال گذشته جهت رفع مشکلات بانکها را یکی از دلایل افزایش پایه پولی و همچنین بالا رفتن بدهی بانکها به بانک مرکزی برشمرد و بیان داشت: این مسئله باعث افزایش رشد نقدینگی در سال جاری شد به نحوی که نرخ 15.9 درصدی رشد نقدینگی در سال گذشته به حدود 27 درصد در شهریور سال جاری افزایش یافته است. وی تصریح کرد: در این راستا تدابیر خاصی برای مهار رشد نقدینگی در همین سطح در نظر گرفته شده است و شورای پول و اعتبار به زودی برای آن تصمیم گیری خواهد کرد، چون در غیر این صورت با روند افزایش نقدینگی نرخ رشد تا پایان سال از 30 درصد نیز بالاتر خواهد رفت. قضاوی نرخ رشد پایه پولی سال گذشته را حدود 47 درصد اعلام کرد و گفت: شاخص قیمتهای صادراتی نیز توسط بانک مرکزی به صورت مستمر در بازارهای بین المللی مورد ارزیابی قرار می گیرد که در این رابطه نوسانات نرخ ارز و بررسی 96 قلم کالا که 98 درصد صادرات غیر نفتی کشور را پوشش می دهد نیز در این سبد قرار دارد. معاون اقتصادی بانک مرکزی از رشد 1.3 درصدی شاخص قیمت کالاهای صادراتی در شهریور سال جاری خبر داد و بیان داشت: علیرغم این رشد، شاخص قیمت کالاهای صادراتی در شهریور 88 نسبت به شهریور 87 معادل 17.2 درصد کاهش دارد. وی در زمینه صدور پروانه ساختمانی در سه ماهه ابتدای سال جاری از کاهش 36.8 درصدی آن نسبت به سه ماهه ابتدای سال 87 خبر داد و تاکید کرد کاهش تعداد پروانه های ساختمانی در سه ماهه اول سال جاری نسبت به مدت مشابه سال قبل 62.1 درصد بود. این رقم در شهرهای بزرگ با کاهش 44 درصدی و در سایر مناطق شهری نیز با کاهش 29.2 درصدی مواجه شده است. قضاوی کل پروانه ساختمانی صادر شده در مناطق شهری در سه ماهه ابتدای سال جاری را 34 هزار و 693 پروانه اعلام و خاطر نشان کرد: سطح کل زیربنای طبقات در مدت زمان مذکور نسبت به مدت مشابه سال 87 در کل مناطق شهری 41.7 درصد کاهش داشته که این کاهش در شهرهای بزرگ 47.5 درصد، در تهران 47.1 درصد و در سایر مناطق شهری نیز 36.2 درصد بوده است. معاون اقتصادی بانک مرکزی ایجاد خط اعتباری ویژه برای بانک مسکن در جهت حمایت از ساخت و ساز مسکن را مورد اشاره قرار داد و با بیان اینکه امکان پرداخت تسهیلات 250 میلیون ریالی برای ساخت هر واحد مسکونی در قالب مسکن مهر و یا به صورت انفرادی وجود دارد، افزود: رکود حاصل بر بخش مسکن به دلیل شرایط حاکم بر بخش ساختمان است به نحوی که متاسفانه تاکنون برای بخش خصوصی سرمایه گذاری سودآوری در این حوزه فراهم نشده است.

از سوی معاون اول رئیس جمهور:

اساسنامه مرکز توسعه تجارت الکترونیکی ابلاغ شد

هیئت وزیران به منظور حمایت از فعالیت های تجارت الکترونیکی، استقرار، پیاده سازی و توسعه تجارت الکترونیکی در کشور و بنا به پیشنهاد مشترک وزارت بازرگانی و معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی ریاست جمهوری، اساسنامه مرکز توسعه تجارت الکترونیکی را تصویب کرد. به گزارش خبرگزاری فارس به نقل از پایگاه اطلاع رسانی دولت، هیئت وزیران به منظور حمایت از فعالیت های تجارت الکترونیکی، استقرار، پیاده سازی و توسعه تجارت الکترونیکی در کشور و بنا به پیشنهاد مشترک وزارت بازرگانی و معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی ریاست جمهوری، اساسنامه مرکز توسعه تجارت الکترونیکی را تصویب کرد که این اساسنامه از سوی معاون اول رئیس جمهور برای اجرا ابلاغ شد. بر اساس این اساسنامه، به منظور نظارت بر حسن اجرای قانون تجارت الکترونیکی - مصوب 1382-، استقرار، پیاده سازی و توسعه تجارت الکترونیکی در کشور با استفاده از استانداردهای ملی و بین المللی و با عنایت به فرهنگ ایرانی و اسلامی و حمایت از فعالیتهای تجارت الکترونیکی و ارتقای سطح کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در اقتصاد و بازرگانی، مرکز توسعه تجارت الکترونیکی از تجمیع مرکز ملی شماره گذاری کالا و خدمات، مرکز دولتی صدور گواهی الکترونیکی ریشه و کمیته ادیفکت تشکیل و تمامی وظایف، اختیارات و دارایی های هاف تعهدات و نیروی انسانی وزارت بازرگانی در حوزه تجارت الکترونیکی و مراکز یاد شده به مرکز منتقل می شود. بر این اساس، مرکز توسعه تجارت الکترونیکی دارای شخصیت حقوقی مستقل بوده و به صورت موسسه دولتی وابسته به وزارت بازرگانی خواهد بود و با رعایت قوانین و مقررات مربوط و این اساسنامه اداره می شود که وظایفی چون برنامه ریزی، ارائه راهکارها، پشتیبانی و نظارت به منظور بهره برداری از بسترهای راهبردها و نوآوری تجارت الکترونیکی در سطح کشور، ارائه تسهیلات و حمایت از ایجاد توسعه زیرساخت های فنی، سرمایه انسانی، قانونی، حاکمیتی و امنیتی توسعه تجارت الکترونیکی، توسعه فعالیتهای تدارکاتی و معاملاتی به صورت تجارت الکترونیکی، استاندارد سازی فعالیتهای اطلاع رسانی تجاری، حمایت از گسترش بازارهای داد و ستد الکترونیکی، ساماندهی فعالیت ایستگاههای تجارت الکترونیکی کشور، فراهم سازی زمینه تعاملات ملی و بین المللی در تجارت الکترونیکی، همکاری و تعامل با مراجع و سازمانهای بین المللی و منطقه ای ذی ربط و ارائه خدمات صدور گواهی الکترونیکی کشور را بر عهده دارد. بر اساس این اساسنامه، به منظور تعیین سیاستهای تجارت الکترونیکی کشور، کارگروهی متشکل از وزیر بازرگانی (رئیس کارگروه)، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات، وزیر راه و ترابری، وزیر صنایع و معادن، وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی، معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور و سه نفر صاحب نظر در امور تجارت الکترونیکی که توسط رئیس کارگروه تعیین می شوند، تشکیل خواهد شد. بر این اساس، رئیس مرکز می تواند به مسئولیت خود تمام یا قسمتی از اختیارات و وظایف خود را به هر یک از کارکنان تفویض کند و تفویض اختیارات موضوع این ماده نافی مسئولیت های نهایی و پاسخگویی رئیس مرکز به مراجع ذی صلاح نمی باشد همچنین منابع مالی مرکز همه ساله در لوایح بودجه سالانه پیش بینی می شود و سال مالی مرکز از اول فروردین ماه تا پایان اسفند ماه هر سال می باشد بر اساس این اساسنامه، دارندگان حق امضای چک ها و اسناد تعهد آور مالی رئیس مرکز یا معاون ذی ربط وی و همچنین ذی حساب مرکز به صورت ثابت می باشد. وزارت بازرگانی مکلف است ظرف دو ماه پس از ابلاغ این اساسنامه،

ساختار تشکیلاتی مرکز را تهیه و جهت تصویب به معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور ارائه کند و معاونت یاد شده مکلف است ظرف دو ماه تشکیلات مذکور را با رعایت مقررات مربوط تأیید یا اصلاح کند. بر این اساس، مرکز، نقطه تماس جمهوری اسلامی ایران با سازمانهای بین‌المللی و منطقه‌ای فعال در تجارت الکترونیکی با هماهنگی وزارت امور خارجه است.

fars. فارس

خبر
News

قائم مقام ایران خودرو خبر داد:

تولید خودرو با موتور ملی و کم مصرف در جهت هدفمند شدن یارانه‌ها

قائم مقام مدیر عامل ایران خودرو از تولید بخش عمده‌ای از محصولات ایران خودرو با نصب موتور ملی EF7 و موتور کم مصرف TU5 در راستای هدفمند شدن یارانه‌ها طی سال آینده خبر داد. میر جواد سلیمانی در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی خبرگزاری فارس اظهار داشت: نسل موتور برخی از خودروهای تولیدی ایران خودرو قدیمی بود که مصرف سوخت آنها در حد استانداردهای روز دنیا قرار ندارد ولی با سرمایه‌گذاری انجام شده این موتورها بهبود خواهد یافت و بر روی تولیداتمان از موتورهای کم مصرف استفاده خواهیم کرد. وی افزود: با نصب موتورهای جدید کم مصرف بر روی تولیدات ایران خودرو، خودروهای این شرکت از نظر مصرف سوخت تقریباً با استانداردهای روز دنیا مطابقت خواهد داشت و مشکلی از نظر مقایسه عملکرد این خودروها با تولیدات روز دنیا نخواهیم داشت. سلیمانی درباره میزان مصرف انرژی در کارخانه ایران خودرو و اجرای طرح اصلاح الگوی مصرف در این بنگاه خودروسازی نیز گفت: اقدامات زیادی در این زمینه صورت گرفته و صرفه‌جویی در مصرف آب، برق و گاز را در بخشهای مختلف در برنامه داریم که این بخشها نیز موظفند نسبت به کاهش مصرف انرژی اقدام کنند.

ايسنا. ایسنا

خبر
News

آل اسحاق:

باید هزینه هدفمند کردن یارانه‌ها را بپذیریم

رئیس اتاق بازرگانی تهران با تأکید بر اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها عنوان کرد که اجرای این طرح هزینه‌هایی دارد که باید این هزینه‌ها را قبول کنیم. یحیی آل اسحاق در گفت‌وگو با خبرنگار بازرگانی خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) در مورد تأثیر هدفمند کردن یارانه‌ها بر صادرات کشور اظهار کرد: اولاً که قطعاً کف اجرای این طرح از سال دیگر است. بنابراین جز بحث روانی بحث دیگری نمی‌توان مطرح کرد اما به طور کلی مسأله هدفمند کردن یارانه‌ها در صادرات قطعاً نقش دارد. وی ادامه داد: با اجرای این طرح قیمت تمام شده محصولات و قدرت خرید مردم در داخل قطعاً فرق خواهد کرد و معلوم نیست بعضی از واحدها، امکان تولید پیدا خواهند کرد یا نه؟ آل اسحاق اضافه کرد: اگر بخواهیم رابطه صادرات با هدفمند کردن یارانه‌ها را بگوییم باید رابطه هدفمند کردن یارانه‌ها با تولید را بررسی کنیم که چگونه خواهد شد.

* شکی نیست که هدفمند کردن یارانه‌ها باید اجرا شود

وی در ادامه در پاسخ به این سوال که از دید او آیا با اجرای این طرح واحدهای تولیدی با مشکل مواجه خواهند شد یا نه؟ اظهار کرد: هدفمند کردن یارانه‌ها که حتما باید اجرا شود، در این شکی نیست. اصلا راهی نیست که ما برگردیم و حتما هم باید قبول کنیم هزینه دارد. این اقدام یک جراحی است و حتما یک سری نارسایی و مشکلات دارد، هیچ شکی هم در این نیست. اما کاری که حاصل خواهد شد به قدری بزرگ و عظیم است که باید به خاطر آن‌ها این هزینه‌ها را قبول کنیم، البته باید این هزینه‌ها را به حداقل رساند. وی در پایان تصریح کرد: برای اینکه این هزینه‌ها به حداقل برسد باید ارزیابی درستی از تاثیر این هدفمند کردن یارانه‌ها داشته باشیم.